

ΠΕΡΙ ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΣΚΟΠΙΟ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025 • ΤΕΥΧΟΣ 10

Η ΠΡΩΤΗ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΔΗΜ. ΠΤΩΧΟΥ

«Προτεραιότητα
η προσέλκυση
ιδιωτικών
επενδύσεων»

Τα αυθεντικά
προϊόντα από
την Καλαμάτα

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ
"ΕΝΩΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ"

- 📍 Ιατροπούλου 10, Καλαμάτα, Τ.Κ. 24 133
- 📱 @mikalamatata
- ✉ mikalamatata@messiniaunion.gr
- ☎ +30 27210 23854

ΣΤΟΥΠΑΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ
STARTPC

Κοραή 9 και Κανάρη 24100 Καθαμάτα • 2721090065 • www.startpc.gr • sales@startpc.gr

Η μεγαλύτερη εταιρεία Πληροφορικής στο νομό Μεσσηνίας
με πελάτες σε όλη την Πελοπόννησο με υποστήριξη σε περισσότερα
από 1500 λογισμικά εμπορικής διαχείρισης – Λογιστικής – Μισθοδοσίας.
Ρωτήστε μας για τις ανάγκες σας.

1η Ιουλίου

Οριστική έναρξη

Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας
για Βιομηχανίες & Λιανεμπόριο!

- ☑ Ψηφιακή κάρτα με 1 κλικ
- ☑ 100% διασφάλιση εργοδότη
- ☑ Άμεση ενημέρωση & καθοδήγηση εργαζομένων για ορθή χρήση κάρτας
- ☑ Σύστημα προειδοποιήσεων για αποφυγή παράβασης (Alert System)
- ☑ Αυτόματη διόρθωση αλλογών σε ωράρια (π.χ. 6h/7h ημέρα)
- ☑ Αυτόματη δημιουργία απολογιστικής δήλωσης
- ☑ Δυνατότητα αυτόματου υπολογισμού μισθοδοσίας

**Ψάχνεις τη λύση για την
Ψηφιακή Κάρτα Εργασίας;**

ERGANI
EPSILON SMART

**Τώρα η Ταμειακή Μηχανή
είναι πάντα μαζί σας!**

Ψηφιακή Ταμειακή σε Κινητό & POS
για άμεση έκδοση παραστατικών,
οποιαδήποτε στιγμή!

ΚΑΙ Αποστολή Παραστατικών
μέσω SMS & Viber!

**Έχεις Εστιατόριο;
Είσαι Smart!**

EPSILON SMART RESTAURANT

Η νέα Εφαρμογή Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης
για εστιατόρια που περιλαμβάνει:

- Δελτία παραγγελίας και όλα τα υπόλοιπα παραστατικά, με πιστοποίηση μέσω παρόχου
- Διασύνδεση με POS

Πιστοποίηση Εταιρείας στο
WITSA Global Innovation
and Tech Excellence

Achaia Clauss: Το παλαιότερο οινοποιείο της Ελλάδας 14

Περιεχόμενα

8. ΑΡΘΡΟ:
Να πάψουμε να μετράμε χαμένες ευκαιρίες
10. Ο δήμαρχος Αρχαίας Ολυμπίας Αριστείδης Παναγιωτόπουλος μιλάει στο «Περισκόπιο»
13. Ο Αγροτικός Κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Αρκαδίας έχει δυναμική και αντέχει
19. Η πρώτη συνέντευξη του περιφερειάρχη Πελοποννήσου Δημήτρη Πτωχού
28. Μια επιχείρηση κλείνει, 2 ανοίγουν στην Πελοπόννησο
30. ANIMA TERRA: Στόχος η αναζωογόνηση χωριών μέσω αιωνόβιων δένδρων και σταθμών
32. InstaStories
34. Στόχος της Ελένης Μάνου η διάσωση της Τσακωνικής διαλέκτου
37. Συνταγή: Χοιρινό παστό

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

“Η ποίηση και ως
μη φαίνεται, υπάρχει
διάχυτη παντού”

25

165° ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

20/02 11:30 Εορτασμός Τσικνοπέμπτης

21/02 20:30 Τελετή Έναρξης Καρναβαλιού

23/02 10:30 Παιδικό Καρναβάλι «Παραμυθοσαλάτα»

02/03 21:00 Παραδοσιακές φωτιές στις γειτονιές της Μεσσήνης

03/03 15:00 Καρναβαλική παρέλαση & μεγάλη συναυλία με τη δημοφιλή τραγουδίστρια **LILA**

Ιδιοκτησία
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕ

Εκδότης - Διευθυντής
Δημήτρης Πλεμμένος

Σύμβουλος Εκδοσης
Ντίνος Δ. Πλεμμένος

Συντακτική Ομάδα
Γιώργος Παναγόπουλος

Νίκος Τσουμπράκος

Γιάννης Σινάπης

Θανάσης Λαγός

Τάσος Ανδρικόπουλος

Μαρία Τομαρά

Αννα Αγγελίδου

Κώστας Μπούρας

Κωνσταντίνα Δρακουλάκου

Ατελιέ
Γιάννης Σακκάς

Εμπορική Διεύθυνση
Λεωνιδία Πλεμμένου

Υποδοχή Διαφήμισης
Κατερίνα Γιατράκου

Υπεύθυνος Κυκλοφορίας
Στάθης Βρεττός

Γεωργούλη 26 - Καλαμάτα 24100
email: elefklm@gmail.com
ISSN: 2945-2902

Το «Περισκόπιο» κυκλοφορεί ως ένθετο στις εφημερίδες "Ελευθερία" της Μεσσηνίας, "Πρώτη" της Ηλείας, αναρτάται στις ηλεκτρονικές εφημερίδες eleftheriaonline.gr, protinews.gr, spartanews.gr και διανέμεται σε πολλά σημεία - κεντρικά και περιφερειακά - των νομών Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας και Λακωνίας.

Editorial

Με το βλέμμα στην ανάπτυξη της Πελοποννήσου

Η προσέλκυση νέων, κάθε μεγέθους, ιδιωτικών επενδύσεων στην Πελοπόννησο αποτελεί προτεραιότητα του περιφερειάρχη Δημήτρη Πτωχού, όπως σημειώνει ο ίδιος στην πρώτη συνέντευξη μετά την εκλογή του στο αξίωμα που του εμπιστεύθηκαν οι πολίτες. Αλλα βασικά θέματα που θίγει ο κ. Πτωχός είναι το δημογραφικό, η μετανάστευση, η ενοποίηση της περιφερειακής αγοράς και κυρίως ο τουρισμός.

Μια άλλη άκρως ενδιαφέρουσα συνέντευξη είναι αυτή του δημάρχου Αρχαίας Ολυμπίας Αρ. Παναγιωτόπουλου. Μιλάει για «ένα νέο αφήγημα» που να πείθει για το ότι η ανάπτυξη του brand name της Αρχαίας Ολυμπίας επηρεάζει όλη την Πελοπόννησο και για την επέκταση και ολοκλήρωση της Ολυμπίας Οδού.

Τη δυναμική και την αντοχή του Αγροτικού Κτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Αρκαδίας παρουσιάζει μιλώντας στο «Π» ο πρόεδρος του Θανάσης Τσιοτίνης και επισημαίνει την ανάγκη στήριξης του πρωτογενή τομέα για να κρατήσει τα νέα παιδιά στον τόπο τους.

Τρίτη αρχαιότερη εταιρεία στην χώρα μας, μετά την Εθνική Τράπεζα και τα Ελληνικά Ταχυδρομεία είναι το οινοποιείο της Achaia Clauss που βρίσκεται στην Πάτρα. Για την ιστορία και το μέλλον της θα διαβάσετε σε αυτό το τεύχος του «Π».

Ο γνωστός Μεσσήνιος ποιητής Γιώργος Μαρκόπουλος φιλοξενείται σε αυτό το τεύχος και η εκπαιδευτικός - συγγραφέας Ελένη Μάνου παρουσιάζει τη δράση της για τη διάσωση της Τσακωνικής διαλέκτου.

Τέλος, ο εκτελεστικός διευθυντής των «Δρόμων της Ελιάς» Γιώργος Καραμπάτος μιλάει για το πρόγραμμα Anima Terra, μια πολιτιστική διαδρομή που ξεκινάει από την Πελοπόννησο και απλώνεται σε όλη την Ελλάδα.

Κλείνοντας, δώστε ιδιαίτερη βάση στο άρθρο του Γιώργου Παναγόπουλου με τίτλο «Να πάψουμε να μετράμε χαμένες ευκαιρίες».

Ντίνος Δ. Πλεμμένος

Επισκευή & Συντήρηση Αυτοκινήτων

- Ηλεκτρονική Διάγνωση
- Γενικό Service
- Αλλαγή Ιμάντα Χρονισμού
- Προγραμματισμός Εγκεφάλων
- Αλλαγή Αναρτήσεων
- Επισκευές Μίζας
- Επισκευές Παντός Τύπου και πολλή ακόμα υπηρεσίες
- Καθαρισμός Μπεκ
- Πλήρωση Φρέον
- Επισκευή Φρένων
- Ευθυγράμμιση

✓ Για την επισκευή του αυτοκινήτου σας ελάτε στους καλύτερους

✓ Με σεβασμό στον πελάτη και πάθος για την εργασία μας!

✓ Έλεγχος - Επισκευή από επαγγελματίες

✓ Με εμπειρία δεκαετιών και συνεχή ενημέρωση, σας εγγυόμαστε το αποτέλεσμα των εργασιών μας.

Ασπρόχωμα, Καλαμάτα Κόμβος Ζαφείρη

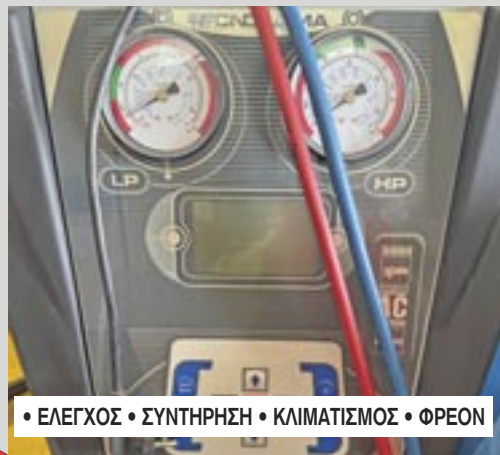
Κινητό: 6945-478611, Σταθερό: 27210 93530
e:kapsalasp@hotmail.com

• ΜΠΕΚ ΒΕΝΖΙΝΗΣ ΕΜΜΕΣΟΥ ΨΕΚΑΣΜΟΥ

• ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ

• ΕΛΕΓΧΟΣ • ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ • ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ • ΦΡΕΟΝ

• ΜΠΕΚ ΒΕΝΖΙΝΗΣ ΑΜΕΣΟΥ ΨΕΚΑΣΜΟΥ
• ΜΠΕΚ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ COMMON RAIL

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ
ΜΠΕΚ

ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΩΡΑ
ΡΑΝΤΕΒΟΥ
ΚΑΙ ONLINE

Να πάψουμε να μετράμε χαμένες ευκαιρίες

Η κατασκευή αυτοκινητοδρόμου από την Πάτρα μέχρι την Τσακώνα και η οδική διασύνδεση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με αυτήν της Πελοποννήσου αποτελεί το μεγάλο βήμα διασύνδεσης του Μοριά. Όπως πολλές φορές έχει επισημανθεί, η γεωγραφική Πελοπόννησος χρειάζεται ένα ισχυρό σοκ για να ξυπνήσει από τη στασιμότητα, που κάθε χρόνο την οδηγεί βαθύτερα στην υπανάπτυξη.

Η οδική ενοποίησή της είναι το πρώτο και μεγάλο βήμα για την οικονομική, κοινωνική και τελικά, πολιτική ενοποίησή της. Χρειάζεται να γίνει κατανοητό από όλες τις δυνάμεις του τόπου ότι η Πελοπόννησος πρέπει να ενώσει τις δυνάμεις της, προκειμένου να σταθεί με αξιώσεις στις σύγχρονες προκλήσεις του μέλλοντος. Η διάσπαση δυνάμεων στο όνομα της διατήρησης ισορροπιών του παρελθόντος δεν είναι η επιλογή που έχει ανάγκη η περιοχή και οι κάτοικοί της.

Τις προηγούμενες εβδομάδες, στο επίκεντρο βρέθηκε ο αυτοκινητόδρομος Πάτρα – Τσακώνα, το ανεκτέλεστο δηλαδή κομμάτι της σύμβασης παραχώρησης της Ολυμπίας Οδού. Ο συγκεκριμένος αυτοκινητόδρομος αποτελεί το τελευταίο ζητούμενο των έργων παραχώρησης που ξεκίνησαν ουσιαστικά πριν από το 2000. Να σημειώσουμε εδώ ότι από τα έργα παραχώρησης αυτοκινητοδρόμων, που σχεδιάστηκαν και ανατέθηκαν τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 2000, μένει εκτός μόνο το τμήμα Πύργος – Τσακώνα.

Στις 31 Ιουλίου θα παραδοθεί το τμήμα Αλισσός Αχαΐας - Πύργος

(65 χλμ.) και στις 30 Νοεμβρίου τα υπόλοιπα 10 χιλιόμετρα από Μιντιλόγλι έως Αλισσό, ενώνοντας έτσι την Πάτρα με τον Πύργο. Το πρώτο τρίμηνο του 2026 θα παραδοθεί στην κυκλοφορία και το βόρειο τμήμα του Ε65, διασυνδέοντας τη Λαμία με την Εγνατία Οδό. Από τις συμβάσεις παραχώρησης μένει λοιπόν ανεκτέλεστο, αλλά και χωρίς χρονοδιάγραμμα, μόνο το τμήμα που διασυνδέει τον Πύργο με τον αυτοκινητόδρομο Α7 στην Τσακώνα.

Η γεωγραφική Πελοπόννησος χρειάζεται ένα ισχυρό σοκ για να ξυπνήσει από τη στασιμότητα, που κάθε χρόνο την οδηγεί βαθύτερα στην υπανάπτυξη.

Το γεγονός αυτό, από μόνο του, δείχνει ότι η περιοχή βγαίνει χαμένη από την αναθεώρηση των έργων που έγινε κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Πληρώνει βαρύ, και μάλιστα διπλό, τίμημα. Δεν έχασε δηλαδή μόνο εισόδημα, αλλά χάνει και ευκαιρίες. Οι τοπικοί παράγοντες είναι αναγκασμένοι να συζητούν και να διεκ-

δικούν έργα που υποτίθεται ότι είχαν συμφωνηθεί πριν το 2008, όταν υπογράφηκε και κυρώθηκε από τη Βουλή και την ΕΕ η σύμβαση παραχώρησης για τον αυτοκινητόδρομο.

Η περιοχή βρίσκεται, δηλαδή, σε δραματικά χειρότερο επίπεδο απ' ό,τι πριν από την οικονομική κρίση. Το σημαντικότερο, όμως, είναι ότι δεν φαίνεται να υπάρχει πολιτική βούληση να επιστρέψει έστω στα κεκτημένα της προηγούμενης περιόδου. Δεν μπορεί, δηλαδή, σε όλη την υπόλοιπη χώρα να υλοποιούνται νέα έργα υποδομής και να μη βρίσκεται λύση για να χρηματοδοτηθεί και να υλοποιηθεί ένα έργο που είχε ανατεθεί το 2008 και δεν ολοκληρώθηκε λόγω της οικονομικής κρίσης. Πότε και πώς ακριβώς θα καλύψει η περιοχή το χαμένο έδαφος; Πώς θα επουλωθούν οι πληγές και με ποιον τρόπο θα συγκρατηθεί ο πληθυσμός, θα αυξηθεί η αγροτική παραγωγή και θα αναπτυχθεί ο τουρισμός;

Η Πελοπόννησος, στα λόγια από τα μπαλκόνια, παρουσιάζεται ως ένας προνομιούχος τόπος, με ιστορία, πολιτισμό και πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα στον αγροτικό τομέα και στον τουρισμό. Στην πραγματικότητα, όμως, κάθε χρόνο μικραίνει πληθυσμιακά και φτωχαίνει οικονομικά. Για να μεταβληθεί αυτή η πορεία, χρειάζονται ισχυρές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Όσο αυτό καθυστερεί, θα μετράμε χαμένες ευκαιρίες και θα συζητούμε και τα επόμενα χρόνια για έργα που θα έπρεπε ήδη, αν όχι να έχουν ολοκληρωθεί, τουλάχιστον να έχουν δρομολογηθεί.

Ψηφιακά Εργαλεία Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

μηχανογραφική

CONSULTING SERVICES

Η ΝΕΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ελλάδα 2.0
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΔΕΚΤΗΘΥΤΙΑΣ

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

Επικοινωνήστε μαζί μας για να σας βοηθήσουμε
να αξιοποιήσετε την επιδότηση του προγράμματος

www.mhx.gr • τηλ. 2621040130

«Χρειαζόμαστε ένα νέο αφήγημα»

Η Αρχαία Ολυμπία, αποτελεί ακόμα και σήμερα ένα από τα ισχυρότερα brand name τη χώρας μας. Ένα brand name το οποίο θα πρέπει να αξιοποιηθεί στο μέγιστο βαθμό προς όφελος όχι μόνο της Ηλείας και της Πελοποννήσου, αλλά προς όφελος ολόκληρης της χώρας. Ο δήμαρχος Αρχαίας Ολυμπίας Αριστείδης Παναγιωτόπουλος μίλησε στο «Περισκόπιο», τόσο για την επέκταση της Ολυμπίας Οδού, όσο και για την διασύνδεση των αρχαιολογικών χώρων της Πελοποννήσου μεταξύ τους.

Συνέντευξη: **Αννα Αγγελίδου**
anagelidou@yahoo.gr

■ Η Ολυμπία, υπήρξε το πιο δοξασιμένο ιερό της αρχαίας Ελλάδας αφιερωμένο στον Δία. Το σήμα των Ολυμπιακών Αγώνων, μαζί με εκείνο της Coca Cola είναι από τα πιο εμπορεύσιμα στον πλανήτη. Το όνομα Ολυμπία είναι από τα πιο αναγνωρίσιμα σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο η Ολυμπία σήμερα παραμένει απομονωμένη και οι περισσότεροι την «θυμούνται» μόνο κατά τη διάρκεια της Αφής της Φλόγας των Ολυμπιακών Αγώνων. Τι είναι αυτό το οποίο θα πρέπει κατά τη γνώμη σας να αλλάξει προκειμένου η Ολυμπία να κατακτήσει την θέση που της αξίζει;

Η Αρχαία Ολυμπία δεν μπορεί να ξεχαστεί. Δεν της αξίζει μια μοιρολατρική θέαση του παρόντος και μια μοιρολατρική αντιμετώπιση του μέλλοντος. Η Αρχαία Ολυμπία είναι ταυτισμένη με το Ολυμπιακό Ιδεώδες και μαζί με τον Παρθενώνα της Ακρόπολης, ίσως οι πιο χαρακτηριστικές εικόνες και έννοιες αυτού που αντιλαμβανόμαστε ως αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, θεμέλιο του δυτικού. Είμαστε εμείς που οφείλουμε να αξιοποιήσουμε αυτήν την παρακαταθήκη και να προχωρήσουμε με σχέδιο. Είμαστε εμείς που με μέθοδο και αποτελεσματικότητα θα την κρατήσουμε ψηλά στην ψυχή και την καρδιά όλου του κόσμου. Με ιεράρχηση προτεραιοτήτων και μια αίσθηση ιστορικού πολιτικού καθήκοντος προς τους παρόντες,

τη νέα γενιά αλλά και την ιστορία του τόπου.

Στο επίκεντρο του σχεδίου μας είναι οι υποδομές. Υποδομές σύγχρονες, που θα διασφαλίζουν την διασύνδεσή μας, την ανθεκτικότητά μας, την περιβαλλοντική ισορροπία και την αναπτυξιακή προοπτική. Για να έρθουν αυτές δεν αρκεί μόνο η διεκδίκηση. Διεκδικούμε, αλλά χρειαζόμαστε ένα νέο αφήγημα που θα πείσει όλους τους stakeholders ότι η ανάπτυξη της Αρχαίας Ολυμπίας δυναμικά επηρεάζει θετικά όλη την Πελοπόννησο και αθροιστικά όλη την χώρα. Θέλω να συνδέσω το τοπικό στοίχημα με την εθνική στρατηγική ανάπτυξης. Όταν το καταλάβουν και πειστούν όλοι, τότε θα αλλάξουν και οι προοπτικές μας. Είμαστε σε καλό δρόμο.

■ Άπειρες φορές έχουμε ακούσει να λέγεται η έκφραση «Ολυμπία Οδός χωρίς την Ολυμπία δεν μπορεί να υπάρξει». Η σύνδεση της Αρχαίας Ολυμπίας με έναν σύγχρονο αυτοκινητόδρομο αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Πόσο σημαντική είναι κατά τη γνώμη σας η διασύνδεση της Ολυμπίας με όμορους Νόμους μέσω σύγχρονων αυτοκινητοδρόμων; Υπάρχει κάποια εξέλιξη για το δρόμο Αρχαία Ολυμπία- Βυτίνα- Τρίπολη;

Είναι αυτονόητη εξέλιξη που δεν αντέχει σε αντίθετες εκτιμήσεις ούτε σε αντιπαραθέσεις. Η σύνδεσή μας με έναν σύγ-

«Η Πελοπόννησος
μπορεί να
μετασηματιστεί
σε έναν κορυφαίο
παγκοσμίως
προορισμό που θα
τα συνδυάζει όλα»

χρονο και ασφαλή αυτοκινητόδρομο βρίσκονται στον πυρήνα των πιο αναγκαίων υποδομών. Είναι ένας βασικός κρίκος της αναπτυξιακής αλυσίδας που μπορεί να συμπαρασύρει προς τα πάνω ολόκληρη την Πελοπόννησο. Ευελπιστώ ότι το νερό έχει μπει στο αυλάκι και σύντομα θα έχουμε θετικές εξελίξεις. Η συγκοινωνιακή – μεταφορική απομόνωση πρέπει να σπάσει. Το έργο της Ολύμπιας Οδού προχωρά με ικανοποιητικούς ρυθμούς και δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι σε αυτό βασίζει η ευρύτερη περιοχή πολλές ελπίδες για σημαντική οικονομική, τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη.

■ Στο παρελθόν υπήρξε το όραμα της διασύνδεσης όλων των αρχαιολογικών χώρων της Πελοποννήσου. Πόσο ωφέλιμη είναι κατά την γνώμη σας η διασύνδεση όλων των αρχαιολογικών χώρων της Πελοποννήσου; Εάν θέλουμε υψηλή επισκεψιμότητα και ποιοτικό τουρισμό, οφείλουμε να προσφέρουμε αντίστοιχα υψηλού επιπέδου υπηρεσίες και υποδομές. Η Πελοπόννησος μπορεί να μετασηματιστεί σε έναν κορυφαίο παγκοσμίως προορισμό που θα τα συνδυάζει όλα. Η έλευση και παραμονή κάθε επισκέπτη στον τόπο μας μπορεί και πρέπει να μετατραπεί σε μια μοναδική εμπειρία. Η πυκνότητα των ιστορικών αρχαιολογικών χώρων, ο γενεσιουργός τόπος της Ολυμπιακής Ιδέας, το απaráμιλλο φυσικό περιβάλλον, η γαστρονομία – έχουμε όλα τα συστατικά που χρειαζόμαστε. Ελπίζω πραγματικά με την υλοποίηση ορισμένων βασικών έργων υποδομής να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε αυτήν την κληρονομιά. Σε αυτήν την υπόθεση, η διασύνδεση των αρχαιολογικών χώρων της Πελοποννήσου δεν προσθέτει απλά υπεραξία αλλά δημιουργεί την αναγκαία προϋπόθεση ολιστικής ανάπτυξης. Ένα δίκτυο ενοποιημένων αρχαιολογικών χώρων θα ήταν η ραχοκοκαλιά μιας μοναδικής παγκοσμίως εμπειρίας για κάθε επισκέπτη. Τολμώ να πω ότι θα ήταν ένας gamechanger.

■ Εδώ και μερικούς μήνες η «δια-NEOσις» έχει εκπονήσει μία μελέτη για την ανασυγκρότηση της Ηλείας, έχοντας στο επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία. Ποια είναι τα έργα τα οποία προτάσσει ο Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας για την ανασυγκρότηση όχι μόνο του δήμου αλλά και τις ευρύτερης περιοχής; Η μελέτη ανασυγκρότησης του νομού

ήταν μια θετική πρωτοβουλία που συγκέντρωσε και κατέγραψε με τρόπο συστηματικό και τεχνοκρατικό τις αναγκαίες πρωτοβουλίες και επενδύσεις που χρειαζόμαστε για να καταφέρουμε το ζητούμενο αναπτυξιακό άλμα. Είναι ένα οδηγός δημοσίων πολιτικών που πρέπει να πλαισιωθεί με χρηματοδοτικά εργαλεία και να τύχει της μακροχρόνιας δέσμευσης όλων ημών αλλά και της κοινωνικής στήριξης. Πρώτιστο μέλημα είναι η αποκατάσταση των περιοχών, αλλά και η παραγωγική ανασυγκρότηση. Είναι μια ευκαιρία να ορίσουμε ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους – πρέπει το τοπικό ΑΕΠ να αυξηθεί δραματικά και από το 67% σε σχέση με το μέσο όρο του ΑΕΠ της χώρας που βρίσκεται σήμερα, να φτάσει πολύ πιο ψηλά. Αυτό σημαίνει παρεμβάσεις για τους αγρότες, για τον τουρισμό, υποδομές, εκσυγχρονισμό δομών και υπηρεσιών και συνεργατική αντίληψη σε πολλά επίπεδα. Είναι μια υπόθεση σύνθετη και απαιτητική. Όμως δεν υπάρχουν δικαιολογίες. Υπάρχει το σχέδιο, υπάρχει προτεραιοποίηση έργων, υπάρχει συμφωνία σε βασικούς άξονες. Τώρα χρειαζόμαστε έργα και λιγότερα λόγια.

■ Ένα πάγιο αίτημα του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας, ήταν η δημιουργία Αθλητικού Κέντρου. Εδώ και χρόνια υπάρχει, όπως γνωρίζουμε, μια έκταση 120 στρεμμάτων ιδιοκτησίας του Δήμου, με αρχική αγορά από τους κατοίκους της Κοινότητας Πλατάνου, που συμπληρώθηκε μετέπειτα κατά μεγάλο μέρος επί θητείας Γιάννη Σκουλαρίκη και ολοκληρώθηκε με ένα επιπλέον τμήμα επί θητείας Γιώργου Αηδόνη. Παράλληλα είχε υπάρξει το 2014 μια προμελέτη, επί θητείας Θύμιου Κοτζιά. Έχουν περάσει περισσότερα από δέκα χρόνια και δυστυχώς η Αρχαία Ολυμπία δεν έχει καταφέρει να αποκτήσει Αθλητικό Κέντρο, Ολυμπιακών προδιαγραφών, το οποίο θα μπορούσε να προσελκύσει το ενδιαφέρον Ελλήνων αλλά και ξένων αθλητών.

Ποιος είναι ο σχεδιασμός σας για το συγκεκριμένο ζήτημα; Όταν ένα πάγιο και διαχρονικό αίτημα της περιοχής, καθόλα λογικό, δίκαιο, αναπτυξιακό και ρεαλιστικό δεν έχει υλοποιηθεί, είναι άστοχο και ίσως άκαιρο να συζητάμε για την πατρότητα της ιδέας. Δεν υποτιμώ τις προσπάθειες προηγούμενων διο-

κήσεων, δεν μηδενίζω το έργο κανενός. Προτιμώ να δώσω όλες μου τις δυνάμεις για να υλοποιηθεί το έργο. Αυτό συστήνω σε όλους να πράξουν. Να ενώσουμε τις δυνάμεις και με μία φωνή να διεκδικήσουμε το αυτόνοπτο. Στο πλαίσιο αυτό έχουμε επαναφέρει και καταστήσει κεντρικό αίτημά μας την διεκδίκηση αυτή. Μια τέτοια υποδομή θα δημιουργήσει συνθήκες βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, το δικαιούται η περιοχή μας. Ανάπτυξη χωρίς υποδομές δεν νοείται. Ενίσχυση του brand παγκοσμίως χωρίς τη δυνατότητα φιλοξενίας μεγάλων (και διεθνών) συνεδρίων δεν νοείται. Παγκόσμια μήτρα του μεγαλύτερου αθλητικού γεγονότος χωρίς ένα μεγάλο και σύγχρονο αθλητικό κέντρο δεν νοείται. Αυτό το αθλητικό – συνεδριακό κέντρο θα μας βάλει στον σύγχρονο παγκόσμιο χάρτη ανάλογων εκδηλώσεων και θα δώσει σάρκα και οστά στο όραμα της περιοχής.

■ Πολλές φορές έχει γίνει λόγος για συνέργειες μεταξύ των Δήμων αλλά και των Περιφερειών προκειμένου να υπάρξει μία κοινή αναπτυξιακή προοπτική για ολόκληρη τη Πελοπόννησο- ως γεωγραφική ενότητα. Πιστεύετε ότι μπορούν να υπάρξουν κοινές πρωτοβουλίες διεκδίκησης και σε ποια κατεύθυνση θα πρέπει να στραφούν;

Η συνεννόηση και οι συνέργειες είναι το στέρεο έδαφος πάνω στο οποίο μπορούμε να στηρίξουμε διεκδικήσεις, χρηματοδοτήσεις και να προτάξουμε τα συγκλίνοντα σχέδιά μας για το μέλλον του τόπου. Πρέπει όλοι να υπερβούμε στενά τοπικές αντιλήψεις ή να τις εντάξουμε σε ένα ενιαίο αναπτυξιακό αφήγημα, κατανοώντας πως δεν παίζουμε σε ένα παίγνιο μηδενικού αθροίσματος όπου ένα σημαντικό έργο σε όμορο δήμο σημαίνει απώλεια για εμάς ή και το αντίστροφο. Είναι στο χέρι μας, λοιπόν, οι καλές σχέσεις και οι συνέργειες να αναβαθμιστούν και να καταλήξουν σε μία συνάντηση των προτεραιοτήτων. Οι σημειακές βελτιώσεις όσο σημαντικές και αν είναι για κάθε τόπο ξεχωριστά δεν μπορούν να δημιουργήσουν την αναγκαία αναπτυξιακή δυναμική. Πρέπει να εντάσσονται σε μια ολιστική αντίληψη για την Πελοπόννησο. Δεν είναι δημόσιες σχέσεις, είναι ουσιαστικής προϋπόθεση για την ανάπτυξη.

Έχει δυναμική και αντέχει

Έχει δυναμική, αντέχει οικονομικά ο Αγροτικός Κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Αρκαδίας “Η Ένωση” και με αύξηση του τζίρου του και σημαντική μείωση των δανειακών του υποχρεώσεων, προγραμματίζει αναβάθμιση του εργοστασίου ζωοτροφών του, με το βλέμμα στο μέλλον.

Του Γιάννη Σινάπη

Με τη δράση του προωθεί τα τοπικά προϊόντα και στηρίζει τους αγρότες και κτηνοτρόφους της Αρκαδίας και γειτονικών νομών της Πελοποννήσου.

Σύμφωνα με την ενημέρωση από τον πρόεδρό του **Θανάση Τσιοτίνη**, ο συνεταιρισμός ιδρύθηκε το 1938 και τα προηγούμενα χρόνια ήταν η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αρκαδίας. Με την αλλαγή του νόμου, τα τελευταία χρόνια έγινε πρωτοβάθμιος συνεταιρισμός, στον οποίο συμμετέχουν 15 πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί που συγχωνεύτηκαν. Προσφέρει λιπάσματα και φάρμακα στους αγρότες της Αρκαδίας, ενώ έχει και πελάτες και από γειτονικούς νομούς (Μεσσηνία, Λακωνία, Αργολίδα, Κορινθία), γιατί είναι ανταγωνιστικές οι τιμές.

Έχει εργοστάσιο ζωοτροφών στο 3ο χιλιόμετρο του δρόμου Τρίπολης - Πύργου και έχει πελάτες κτηνοτρόφους και άλλους πολίτες, που έχουν κατοικίδια ζώα. Ο συνεταιρισμός συγκεντρώνει και διακινεί το 60% των δημητριακών (σιτάρι, κριθάρι, βρώμη, σανό κλπ.) στο νομό. Οσον αφορά τις ζωοτροφές, το επόμενο διάστημα θα γίνει αναβάθμιση του εργοστασίου ύψους 600.000 ευρώ. Και αυτό γιατί είναι πολλές οι παραγγελίες και ο συνεταιρισμός θα τριπλασιάσει την παραγωγή. Η αναβάθμιση θα καλυφθεί με ίδια κεφάλαια και δάνειο.

Ο συνεταιρισμός διαθέτει κατάσταση τροφίμων στο κέντρο της Τρίπολης με τοπικά προϊόντα από τους παραγωγούς και συνεταιριστικά προϊόντα από όλη την Ελλάδα.

Έχει κέντρο σπόρων, το μοναδικό στην Ελλάδα για πατάτα και δημητριακά (από τα Βούρβουρα για την

πατάτα μέχρι τον κάμπο του Λεβιδίου για τα δημητριακά). Ο σπόρος έρχεται πιστοποιημένος και όταν βγει, παίρνει έγκριση από το Μπενάκειο και μεταπωλείται ως σπόρος

Όσον αφορά τα λαχανικά διακινεί περίπου 800.000 κιλά σε νωπά κηπευτικά (μπρόκολο, κουνουπίδι, λάχανο, σέλερι, σπανάκι, κολοκύθι, ντομάτα) με αρκετές εξαγωγές προς την Κύπρο και πωλήσεις στην Ελλάδα σε μεγάλα σούπερ μάρκετ και στη λαχαναγορά του Ρέντη και της Θεσσαλονίκης.

Τροφοδοτεί τον συνεταιρισμό ΡΕΑ στο Αργος με μήλα για χυμό και τις εταιρείες Αστίς και Χριστοδούλου με βύσσινο και κεράσι για χυμό.

“Οικονομικά πλέον ο συνεταιρισμός αντέχει”, μας ενημερώνει ο πρόεδρος Θαν. Τσιοτίνης και σημειώνει: “Ο δανεισμός, οι οφειλές στην Πειραιώς (πρώην Αγροτική) έχει πέσει από τα 4 εκ. ευρώ στο 1,5 εκ. Ο ετήσιος τζίρος έχει αυξηθεί από τα 5 στα 7,5 εκ. ευρώ. Οσον αφορά τα προβλήματα, είναι πολύ αυξημένα τα έξοδα, είναι

υπέρογκα τα ποσά στη ΔΕΗ και στον συνεταιρισμό και στους αγρότες. για παράδειγμα, για τα ψυγεία από 6.000 ευρώ ρεύμα που πληρώναμε τον μήνα, έχει πάει στα 20.000 ευρώ. Από 9.000 και 10.000 ευρώ τον χρόνο για μοτέρ και πηγάδια, πληρώνουμε τώρα 27.000 ευρώ. Όλα έχουν ανέβει από 40% μέχρι και 70% και όλα αυτά με έντονο πρόβλημα λειψυδρίας”.

Ο πρόεδρος μας διευκρινίζει ότι “το αρδευτικό έργο στην Τάκα θα λύσει το πρόβλημα μόνο σε ένα μέρος του νομού, στην παλιά Τεγέα. Το οροπέδιο της Μαντινείας θα παραμείνει χωρίς νερό και πρέπει να δούμε και αυτή την πλευρά του κάμπου”.

Τέλος, για το μέλλον της αγροτικής παραγωγής στην περιοχή, ο Θαν. Τσιοτίνης επισημαίνει:

“Υπάρχουν και νέα παιδιά που έχουν παραμείνει στην αγροτική παραγωγή της Αρκαδίας. Αν δεν τα διώξει η λειψυδρία, θα τα διώξει το υψηλό κόστος της καλλιέργειας και της ενέργειας. Χρειάζονται μέτρα στήριξης”.

Το παλαιότερο οινοποιείο της Ελλάδας

Ρεπορτάζ: Τάσος Ανδρικόπουλος

Σε μια πανέμορφη τοποθεσία της Αχαΐας, ανάμεσα σε ρομαντικούς, κατάφυτους λόφους, για πάνω από ενάμιση αιώνα ένα οινοποιείο παράγει ορισμένα από τα πιο ιδιαίτερα κρασιά της Ελλάδας. Η Achaia Clauss, το πρώτο οινοποιείο που ξεκίνησε στην Ελλάδα το 1859 και η παλαιότερη Ανώνυμη Εταιρεία της χώρας, είναι ένας προσφιλής προορισμός της Πελοποννήσου για τους λάτρεις της ιστορίας του κρασιού και του Οινοτουρισμού, αποτελώντας μια από τις πρώτες επιλογές των επισκεπτών της Πάτρας.

Έργο του Βαυαρού φιλέλληνα Γουσταύου Κλάους, η μικρή καστροπολιτεία στο Πετρωτό, μόλις 8 χλμ. από το κέντρο της πόλης, έχει συνδέσει άρρηκτα το όνομα, το έργο και τις γεύσεις της με την ιστορία της αχαϊκής πρωτεύουσας, έχοντας μετατραπεί σε πόλο έλξης δεκάδων χιλιάδων επισκεπτών από όλο τον κόσμο, συνδυάζοντας σταθερά την παράδοση με την καινοτομία. Η Achaia Clauss ιδρύθηκε επίσημα το 1861 από τον Κλάους που ήρθε στην Πάτρα το 1854 για να εργαστεί σε μία γερμανική εταιρεία εξαγωγής σταφίδας. Σε μία από τις εξορμήσεις του γνώρισε την συγκεκριμένη περιοχή και εντυπωσιάστηκε από το μαγευτικό τοπίο και τον αμπελώνα της. Αρχικά αγόρασε ένα αμπέλι 60 μόλις στρεμμάτων και τελικά δημιούργησε το Κάστρο-Οινοποιείο που διατηρείται έως σήμερα. Το γλυκό κόκκινο κρασί που πρωτοπαρήγαγε ο Κλάους το 1873 στον αμπελώνα του, ονομάστηκε «Μαυροδάφνη», προς τιμήν της Ελληνίδας αγαπημένης του με τα όμορφα μαύρα μάτια,

Γουσταύος Κλάους

της Δάφνης, που πέθανε σε νεαρή ηλικία. Ο Κλάους θεωρείται ο ιδρυτής και καθιερωτής του θεσμού του Οινοτουρισμού στην Ελλάδα, κατόπιν της επίσκεψης της Πριγκίπισσας Σίς-

συ της Αυστροουγγαρίας το 1885, για χάρη της οποίας μάλιστα ονόμασε το κελάρι που βρέθηκε «Αυτοκρατορικό» (Imperial Cellar). Το εν λόγω κελάρι έχει συνολικά 167 βάρελλα Μαυροδάφνης, τα τριάντα από τα οποία είναι αφιερωματικά και τα τέσσερα έχουν παραστάσεις από την Ελληνική Μυθολογία.

ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ, Η ΠΡΕΣΒΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η χρονιά του 1899 σημαδεύεται από τη σοδειά που ο Γουσταύος Κλάους φέρνει από τους αμπελώνες στις ορεινές πλαγιές των Καλαβρύτων και εμφανιάζει για πρώτη φορά στην Ελλάδα τη Δεμέστιχα. Η Δεμέστιχα γίνεται η Πρέσβειρα των ελληνικών μεθόδων οινοποίησης και καταργεί τα σύνορα καθώς εξαπλώνει ραγδαία τη φήμη της οινοποιίας του Κλάους στα πέρατα της Γης. Βάζοντας τα θεμέλια της λόγιας οινοποίησης, παρέδωσε στους μεταγενέστερους συνεχιστές του έργου του την παράδοση, την αγάπη και την αυ-

greektomato.gr

Ποιοτικές ελληνικές ντομάτες,
ντομάτες σε τσαμπί, ντοματίνια snack & snack mix
με άρωμα και γεύση... όπως παλιά!

Σχετικά με την ΑΓΑΝ

Στην ΑΓΑΝ Ο.Ε. δραστηριοποιούμαστε στην υδροπονική καλλιέργεια ντομάτας βελανιδι και ντομάτας σε τσαμπί. Οι υπερσύγχρονες και σε μεγάλο βαθμό αυτοματοποιημένες εγκαταστάσεις μας (θερμοκήπια 43 στρεμμάτων σε συνολική έκταση 100 στρεμμάτων) βρίσκονται στην Μεσσήνη Μεσσηνίας. Εκμεταλλευόμενοι την ηλιοφάνεια, τη βιομάζα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής, αναπαράγουμε τις συνθήκες της ελληνικής άνοιξης 365 μέρες το χρόνο, παράγοντας σε ένα ελεγχόμενο και πιστοποιημένο περιβάλλον από έγκυρους φορείς, με πολλή αγάπη και μεράκι, «ντομάτες με άρωμα και γεύση όπως παλιά». Είμαστε πιστοποιημένοι από έγκυρους φορείς για τις ορθές γεωργικές πρακτικές που ακολουθούμε, συμμετέχουμε στην πρωτοβουλία ΕΛΛΑ-ΔΙΚΑ ΜΑΣ και έχουμε Platinum διάκριση στην πιστοποίηση ΕΤΗΟΣ.

Προϊόντα

Παράγουμε με τη μέθοδο της υδροπονίας: ντομάτα σε τσαμπί (ποικιλία merlice) και ντοματίνια (ποικιλιών sweetelle, kumato & bambelo), προϊόντα υψηλής ποιότητας και θρεπτικής αξίας, μέσω φιλικών μεθόδων προς το περιβάλλον, με τη χρήση της τεχνολογίας, για τον έλεγχο των συνθηκών της παραγωγής, προς όφελος των καταναλωτών.

Πρόκειται για προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, με υψηλά brich και μεγάλη μετασυλληκτική διάρκεια ζωής.

Τα προϊόντα μας δεν υφίστανται καμία άλλη επεξεργασία πέραν της σχολαστικής χειροδιαλογής και δεν περιέχουν αλλεργιογόνα. Τα ντοματίνια μας συσκευάζονται σε ποτήρια με καπάκι χωρητικότητας 250 γραμμαρίων.

Θέση: Καμίνια 96 - Μεσσήνη Μεσσηνίας
Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας <https://greektomato.gr>

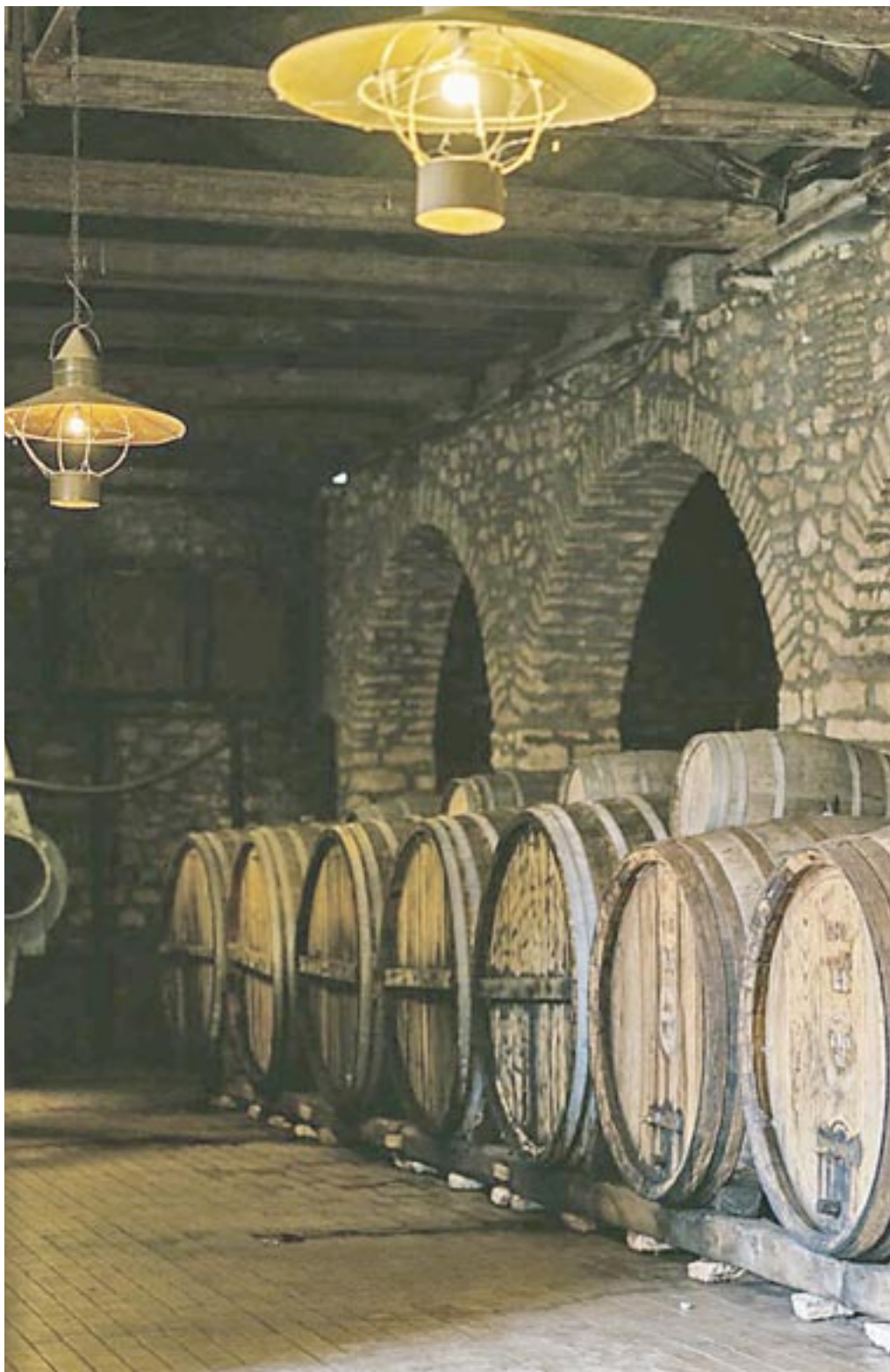
ταξία της γης και του τόπου που τον δέχτηκε και τον φιλοξένησε.

Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΧΑΙΑ CLAUSS ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΕΡΙΑ

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1908 επιστρέφοντας από τη Γερμανία στην Πάτρα μέσω Ιταλίας, ο Γουσταύος Κλάους άφησε την τελευταία του πνοή μέσα στο πλοίο. Ο φιλέλληνας ευαίσθητος, ρομαντικός και εξαιρετικός επιχειρηματίας ενταφιάστηκε στη Gutland δίπλα στο εκκλησάκι του Αγίου Θωμά, στο μέρος που ο ίδιος είχε διαλέξει και ετοιμάσει στην Achaia Clauss.

Ο ίδιος, θέλοντας να δώσει ένα όνομα στην περιοχή που καλλιεργούσε τους αμπελώνες του, την είπε «Landgut Clauss» (Κτήμα Κλάους). Επειδή όμως η κόρη του Αμαλία δεν μπορούσε να προφέρει σωστά τη λέξη Landgut και την έλεγε ανάποδα (Gutland) και επειδή οι λέξεις Gut Land υπάρχουν στη Γερμανική γλώσσα και σημαίνουν “καλή, εύφορη γή”, η περιοχή ονομάστηκε Gutland. Η εταιρεία συνέχισε να λειτουργεί και μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τέθηκε υπό μεσεγγύηση. Το 1919, την αναλαμβάνει ο Βλάσης Αντωνόπουλος.

Αγόρασε τις μετοχές της «Αωνύμου Γερμανικής Εταιρείας Αχάια» που πουλήθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο σε δημοπρασία στη Ζυρίχη, την οποία μετονόμασε σε «Οινοποιητική Εταιρεία Achaia Clauss AE». Το εμπόριο των κρασιών τότε και ιδιαίτερα οι εξαγωγές των ελληνικών κρασιών ήταν πολύ περιορισμένες. Από το 1920, με ένα μικρό διάλειμμα την περίοδο της Κατοχής, η εταιρεία αναπτύχθηκε ραγδαία. Στη συνέχεια, αρχίζει ο σταδιακός εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μεθόδων οινοποίησης από τον Κωνσταντίνο Αντωνόπουλο, γιο του Βλάση Αντωνόπουλου, διατηρώντας το παραδοσιακό κομμάτι της οινοποιίας σαν το αδιάσειστο τεκμήριο της συμβολής της Achaia Clauss στο ριζώμα του εκλεπτυσμένου οίνου στην ελληνική πραγματικότητα. Από τα τέλη της δεκαετίας του '90 ανέλαβε ο Νίκος Καραπάνος, ο άνθρωπος που κατάφερε το ιστορικό αυτό κομμάτι της ελληνικής οινοποιίας να κάνει

την μετάβασή του στον 20ό αιώνα με τρόπο βιώσιμο.

ΕΝΑ ΚΡΑΣΙ ΑΠΟ ΤΟ 1873

Παράλληλα, αν κάτι κάνει την Achaia Clauss ένα από τα δημοφιλέστερα σημεία της Αχαΐας, είναι το γεγονός πως κάθε γωνία, κάθε αντικείμενο, κάθε βαρέλι, κάθε αίθουσα, κάθε κρασί, έχει να διηγηθεί

μοναδικές ιστορίες. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει το μουσείο όπου εκτίθενται παλιά αντικείμενα και μηχανήματα που χρησιμοποιούνταν για την καλλιέργεια των αμπελιών, την κατασκευή των βαρελιών και την οινοποίηση. Επισκέψιμο ακόμα είναι το γραφείο του Γ. Κλάους με τα βιβλία παραγγελιών και άλλα προσωπικά του αντικείμενα. Μεγα-

λύτερο ενδιαφέρον ωστόσο έχει το “αυτοκρατορικό κελάρι”, του οποίου τα εντυπωσιακά βαρέλια είναι αφιερωμένα σε μεγάλες προσωπικότητες που επισκέφτηκαν το μέρος. Εκεί μάλιστα, φυλάσσεται και το παλαιότερο κρασί της Ελλάδας, η παλιά Μαυροδάφνη του 1873! Μερικές από τις σημαντικές προσωπικότητες που επισκέφτηκαν την Achaia Clauss

ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος, η Μελίνα Μερκούρη, η αυτοκράτειρα Σίσιου της Αυστρίας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος και ο Αριστοτέλης Ωνάσης. Αξιοσημείωτο είναι και το κελάρι με τα εμφιαλωμένα κρασιά που παλαιώνουν υπό απόλυτο σκότος, σταθερή θερμοκρασία 13 βαθμών Κελσίου και 70-75 βαθμούς σχετικής υγρασίας. Ξεχωριστή θέση έχουν εκεί οι λιγότερες εμφιαλώσεις που έγιναν το 2004 με κρασί εσοδείας 1896, με την ευκαιρία της τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η ACHAIA CLAUSS 164 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Η τρίτη αρχαιότερη εταιρεία στη χώρα, μετά την Εθνική Τράπεζα και τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, παράγει πλέον τα προϊόντα της σε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις, λίγα χιλιόμετρα μακριά από την ιστορική της εγκατάσταση. Αληθινή όαση, παραδίδει την ομορφιά, την παράδοση και την ιστορία της στο χρόνο, στους χιλιάδες επισκέπτες της. Παράλληλα, αποτελεί σελίδα από την ιστορία του τόπου, που αρνείται πεισματικά να παλιώσει και διατηρεί όλη τη φρεσκάδα και το άρωμα των περιπετειών που ξετυλίχθηκαν από το 1854, τότε που ο ατίθασος νεαρός μπσέμ Γουσταύος Κλάους ανακάτεψε τα ήθη, τα έθιμα και το αστικό status της εποχής εκείνης, δημιουργώντας κομμάτι-κομμάτι ένα χώρο που έμελλε να χαράξει τη δική του ιστορία. Μιλώντας για την σημερινή εποχή του παλαιότερου οινοποιείου της Ελλάδας στο “Π”, ο Δρ. **Γεράσιμος Βονιτσάνος**, μέλος του Δ.Σ. της Achaia Clauss, ανέφερε αρχικά πως ο χώρος προσελκύει τόσο εγχώριους όσο και διεθνείς επισκέπτες, παρατηρώντας αύξηση της διεθνούς τουριστικής κίνησης τα τελευταία χρόνια. Οι αριθμοί δε, σε αυτή την περίπτωση μιλούν από μόνοι τους, καθώς ο χώρος δέχεται σε ετήσια βάση 70.000 επισκέπτες. Για το αν η προτίμηση των ντόπιων στα κρασιά της A.C. είναι η προσδοκώμενη, σημείωσε πως η προτίμηση είναι ιδιαίτερα υψηλή, καθώς το εμπορικό σήμα συνδέεται στενά με την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά της πόλης. Σχετικά με την κλιματική αλλαγή και αν έχει δυσκολέψει την καλλιέργεια των στα-

φυλιών και κατ’ επέκταση το τελικό αποτέλεσμα, ο ίδιος υπογράμμισε πως η Achaia Clauss αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που επιφέρει η κλιματική αλλαγή, αλλά μέσα από την καινοτομία και την προσαρμογή στις νέες συνθήκες, καταφέρνει να διατηρεί το υψηλό επίπεδο ποιότητας των κρασιών της.

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ, ΤΟ... ΣΥΝΩΝΥΜΟ ΤΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ

Αν ένα ποτό είναι συνυφασμένο με τις παρελάσεις του Πατρινού Καρναβαλιού και γενικότερα με το θεσμό, αυτό δεν είναι άλλο από την Μαυροδάφνη της Achaia Clauss. Ωστόσο, κατά καιρούς έχει παρατηρηθεί η αντιγραφή της από άλλες εταιρείες, μπαίνοντας στον πειρασμό να τη δοκιμάσουν επισκέπτες που δεν γνωρίζουν την ιστορία της. Για το τί πρέπει να γνωρίζουν οι καταναλωτές, ο κ. Βονιτσάνος διευκρίνισε πως η αυθεντική Μαυροδάφνη της Achaia Clauss παράγεται με αυστηρά παραδοσιακές μεθόδους και με ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή των σταφυλιών, δίνοντας της ένα μοναδικό προφίλ γεύσης και ποιότητας που δεν μπορεί να αναπαραχθεί. «Η συνέπεια στην παράδοση, η έμφαση στην ποιότητα και ο σεβασμός στην ιστορία αποτελούν βασικούς πυλώνες που εξηγούν την μακροχρόνια επιτυχία της Achaia Clauss» συμπλήρωσε, λέγοντας αναφορικά με τους στόχους του οινοποιείου τα εξής: «Στοχεύουμε σε μια συνεχή αναβάθμιση τόσο της ποιότητας των προϊόντων όσο και της εμπειρίας που προσφέρει ο χώρος, με προοπτικές διεθνούς εξέλιξης».

Σε ότι έχει να κάνει με τις ετικέτες που είναι σήμερα διαθέσιμες προς πώληση, αυτές αφορούν παραδοσιακές ποικιλίες (Μαυροδάφνη, Μοσχάτο) σε όλες τις μορφές τους. «Στον όμιλο της Achaia Clauss περιλαμβάνονται και τα οινοποιεία των αμπελώνων Αντωνοπούλου, Achaia Wines και Gutland. Ακόμη, μέσα στις πύλες του Οινόκαστρου της Achaia Clauss, ο CEO και οινολόγος της Νίκος Καραπάνος, δημιούργησε το προσωπικό του οινοποιητικό project και επί χρόνια όραμα του για την Ελληνική Οινοποίηση και το μέλ-

λον της, το "Castro Clauss". Μια συλλογή υψηλών χειροποίητων κρασιών, μηδενικής παρέμβασης, από τους γηραιούς αμπελώνες πέριξ του οινοποιείου» συνέχισε ο Δρ. Γεράσιμος Βονιτσάνος, κλείνοντας πως η Α.Σ. αριθμεί 40 άτομα προσωπικό.

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΗΝ ΕΙΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ

Τέλος, κάτι που χαρακτηρίζει ακόμα την Achaia Clauss είναι η εξωστρέφειά της, μέσω των εκδηλώσεων και των δράσεων της. Μεταξύ άλλων, το 2024 πραγματοποιήθηκαν αγώνες ορεινού τρεξίματος "Κουμαρια Trail Series", διάσχιση του Μονοπατιού "Παλαιών Πατρών Γερμανού", μουσική εκδήλωση με τον Νικόλα Καραγκιαούρη για τα 100 χρόνια Προσκόπων, παρουσίαση του νέου βιβλίου του Νίκου Μπακουνάκη «Γκούτλαντ, ο Γουσταύος Κλάους και η χώρα του κρασιού», συναυλία με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, συναυλία με τον Ορφέα Περίδη και την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων, σύνοδος Πρυτάνεων, ανοικτός τρύγος στο Κτήμα, Φεστιβάλ Γερμανόφωνου Κινηματογράφου, Καλωσόρισμα νέων φοιτητών του Πανεπιστήμιου Πατρών κ.α..

Με ξεναγήσεις και γευσιγνωσίες, εκπαιδευτικές περιηγήσεις για σχολεία και πανεπιστήμια αλλά και διαμορφωμένα πακέτα για τους ειδικούς

του κλάδου, η Achaia Clauss επιχειρεί να ενώσει το παρελθόν, με το παρόν και το μέλλον.

Πλακόστρωτα δρομάκια ανάμεσα σε πέτρινους πύργους, ιστορικά κτίρια, κελάρια γεμάτα με ιστορικά βαρέλια, εκκλησιάκια, προτομές, παρα-

δοσιακά εργαλεία, βραβεία απ' όλο τον κόσμο και βιβλία. Στην Πάτρα βρίσκεται ένα τοπίο βγαλμένο από μια άλλη εποχή με θέα που μαγνητίζει και ατμόσφαιρα που συγκινεί, όντας μια εμπειρία – σταθμός για τους επισκέπτες της Πελοποννήσου.

Μελέτες - Εγκαταστάσεις Ηλεκτρονικών Συστημάτων Ασφαλείας

- Κατά Κλοπής & Πυρκαγιάς
- Κλειστά Κυκλώματα Τηλεόρασης

ΛΙΤΣΑΣ ΤΑΣΟΣ

Σόλωνος 19, Καλαμάτα
τηλ.: 27210 88272 - κιν.: 6944 527345
e-mail: kerveros-security@hotmail.com

ΣΤΟ «ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ» Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΔΗΜ. ΠΤΩΧΟΥ

«Προτεραιότητα η προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων»

Συνέντευξη: Θανάσης Λαγός

«Ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης δεν μπορεί να βασιστεί μόνο σε δημόσιες επενδύσεις. Χρειάζεται έντονη παρουσία του ιδιωτικού τομέα με ιδιωτικές επενδύσεις, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα όπως και όσο το δυνατό μεγαλύτερη μόχλευση των διαθέσιμων πόρων» δηλώνει ο περιφερειάρχης Πελοποννήσου Δημήτρης Πτωχός στη συνέντευξη που παραχώρησε στο «Περισκόπιο» την πρώτη μετά την εκλογή του. «Μία από τις βασικές προτεραιότητες που έχουμε θέσει είναι η προσέλκυση νέων επενδύσεων όλων των μεγεθών, αλλά και η ενίσχυση υφιστάμενων και γενικότερα η υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στον τόπο μας» προσθέτει ο περιφερειάρχης. Ο κ. Πτωχός μιλώντας για το έργο της περι-

φερειακής αρχής μέχρι τώρα τονίζει ότι «Δεν αφήσαμε ούτε μια μέρα να πάει χαμένη» και για αυτό σε «σύντομο χρονικό διάστημα, έχουμε κάνει πολύ σημαντικά βήματα για να κάνουμε το όραμά μας πράξη». Απαντώντας σε ερώτηση για τη τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας ο κ. Πτωχός δηλώνει ότι «το 2025, για τη δυναμική προβολή της Πελοποννήσου έχουμε προβλέψει το μεγαλύτερο διαφημιστικό προϋπολογισμό που είχε ποτέ η Περιφέρεια». Ο κ. Πτωχός σε άλλα αποσπάσματα της συνέντευξης μιλά για το δημογραφικό πρόβλημα, την μετανάστευση, την ενοποίηση της περιφερειακής αγοράς και τις παραμέτρους που πρέπει να ενισχυθούν για να μένουν και να εργάζονται οι νέοι στην Πελοπόννησο.

■ Καταρχάς θα ήθελα να σας ρωτήσω αν είστε ικανοποιημένος από το ρυθμό του έργου της περιφερειακής αρχής τον πρώτο χρόνο της θητείας της.

Κύριε Λαγέ, γνωρίζετε και εσείς και οι συμπολίτες μας ότι δεν λέω εύκολα μεγάλα λόγια. Πραγματικά ικανοποιημένοι, λοιπόν, θα είμαστε όλοι μας όταν θα έχουμε καταφέρει να επιτύχουμε τους στόχους που θέσαμε από την πρώτη στιγμή και για τους οποίους έχουμε δεσμευτεί.

Βέβαια αυτό δεν γίνεται μέσα σε ένα χρόνο, έχουμε ακόμα πολλή δουλειά μπροστά μας μέχρι να το πετύχουμε. Αυτό που έχει σημασία τώρα, είναι ότι εδώ και σχεδόν 13 μήνες προχωράμε με ταχύτητα και σε σωστό δρόμο. Δεν αφήσαμε ούτε μια μέρα να πάει χαμένη. Οι προκλήσεις που είχαμε εξαρχής να αντιμετωπίσουμε ήταν πολλές και μεγάλες, όμως οι συνεργάτες μου κι εγώ δουλεύουμε με σχέδιο, γνώση της σύγχρονης πραγματικότητας και αποτελεσματικότητα. Κι έτσι, σε σύντομο χρονικό διάστημα, έχουμε κάνει πολύ σημαντικά βήματα για να κάνουμε το όραμά μας πράξη.

Πρώτα απ' όλα, γυρίσαμε την πλάτη στην αδράνεια και τις λαϊκίστικες και παλαιοκομματικές λογικές. Ιεραρχήσαμε τις προτεραιότητές μας, ξεκινώντας από τη βελτίωση της εσωτερικής λειτουργίας των δομών μας, την εξυπηρέτηση των πολιτών και την επιτά-

χυνση κρίσιμων διαδικασιών. Να αναφέρω δύο ενδεικτικά παραδείγματα: Την επιτάχυνση των περιβαλλοντικών γνωμοδοτήσεων και αποφάσεων, που μέσα στο 2024 ελήφθησαν περισσότερες από ποτέ και πάντα εντός του χρόνου που ορίζει ο νόμος. Αλλά και την ψηφιακή μετάβαση που πραγματοποιούμε, με νέες ψηφιακές υπηρεσίες, τα ηλεκτρονικά ραντεβού που διευκολύνουν αφάνταστα τους πολίτες -ήδη έχουν κλειστεί περισσότερα από 70 χιλιάδες- και τη σταδιακή ψηφιοποίηση ολόκληρης της εσωτερικής λειτουργίας της Περιφέρειας, ώστε να αξιοποιήσουμε πλήρως το ανθρώπινο δυναμικό μας και τις γνώσεις του.

Μέσα σε ένα χρόνο δηλαδή, κάναμε άλματα πραγματοποιώντας στόχους που δεν είχαν επιτευχθεί επί σειρά ετών. Και το ίδιο επιτύχαμε και σε κάθε τομέα δράσης της Περιφέρειάς μας.

■ Θα θέλατε να μας δώσετε αντίστοιχα παραδείγματα και από άλλους τομείς δραστηριοποίησής σας;

Ασφαλώς. Να ξεκινήσουμε από τον κρίσιμο στόχο της κοινωνικής συνοχής, για τον οποίον και προσωπικά έχω μεγάλη ευαισθησία. Ενισχύσαμε τις κοινωνικές δομές, αυξάνοντας τα Κέντρα Κοινότητας από 6 σε 25. Ένα δηλαδή σχεδόν σε κάθε Δήμο της Περιφέρειας Πελοποννήσου -ενώ και ο Δή-

μος Ελαφονήσου θα εξυπηρετείται από τον Δήμο Μονεμβασίας. Παράλληλα, προχωρήσαμε έργα για τη δημιουργία της Επιτελικής Δομής και του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Συνοχής και Υγείας. ενώ υλοποιήσαμε τις διαδικασίες για τα προγράμματα υποστήριξης των κοινωνικά ευάλωτων συμπολιτών μας και πιστεύουμε σύντομα να αρχίσουν οι διανομές.

Άλλη κρίσιμη προτεραιότητα, η ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα: Ενεργοποιήσαμε σε συνεργασία με την κυβέρνηση όλα σχεδόν τα μεγάλα αρδευτικά έργα που ήταν στάσιμα εδώ και πολλά χρόνια, εκτός του φράγματος του Ασωπού στην Κορινθία για το οποίο σύντομα θα έχουμε εξελίξεις. Παράλληλα, υλοποιήσαμε αρκετά αρδευτικά έργα και δράσεις για την ορθολογικότερη χρήση των υδάτινων πόρων και την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, σε συνεργασία με τους φορείς που έχουν τη σχετική αρμοδιότητα. Ακόμα, αξιολογήσαμε τα σχέδια βελτίωσης, αρχίσαμε προγράμματα κατάρτισης παραγωγών και ενημέρωσης - μεταφοράς τεχνογνωσίας, αντιμετωπίσαμε με επιτυχία τις κρίσεις πανώλης και ευλογιάς. Και βέβαια, δουλεύουμε εντατικά, ετοιμάζοντας φακέλους και μελέτες, για να ωριμάσουμε νέα έργα και να τα εντάξουμε στα χρηματοδοτικά εργαλεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης.

Στον τομέα του περιβάλλοντος, σχε-

διάσαμε και ανοίξαμε προσκλήσεις για έργα αντιμετώπισης διάβρωσης ακτών ενώ, για πρώτη φορά σχεδιάσαμε πρόγραμμα και αντίστοιχες προσκλήσεις για αντιπλημμυρικά έργα. Προωθούμε πρωτοβουλίες για την εκπόνηση συνολικού master plan για την αντιπλημμυρική προστασία της Περιφέρειας, για υλοποίηση έργων ορεινής υδρονομίας σε συνεργασία με το υπουργείο Περιβάλλοντος, για έργα μεγαλύτερης κλίμακας όπως αυτά στο Δήμο Λουτρακίου με το υπουργείο υποδομών, ενώ συνεχίζονται δράσεις καθαρισμών και μικρών αντιπλημμυρικών πάντα στο πλαίσιο των δυνατοτήτων μας.

Επίσης, ξεκινώντας από το μηδέν, ενεργοποιήσαμε πλήρως το πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών και τη διαχειριστική αρχή, ενεργοποιώντας προγράμματα επενδύσεων, πρωτοβουλίες για τους τέσσερις Δήμους, τον κόμβο βιοοικονομίας.

Οφείλω να επισημάνω την εξαιρετική συνεργασία που έχουμε και με τους 26 Δήμους της Περιφέρειάς μας. Έχουμε ολοκληρώσει τις διαδικασίες για τα προγράμματα Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ-ΒΑΑ), προ-

υπολογισμού άνω των 120 εκατ. Ευρώ, ενώ αξιολογούμε έργα και προτάσεις που αφορούν ιδίως προσχολική εκπαίδευση, κέντρα υγείας, σχολικές υποδομές και υλικοτεχνική υποδομή.

Θέλω όμως να σταθώ και σε κάτι που δεν έχουν φανεί ακόμα τα αποτελέσματά του: Έχουμε πραγματοποιήσει τα πρώτα, κρίσιμα βήματα, για τη δημιουργία μιας νέας ενιαίας ταυτότητας για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, που θα αποτελέσει τη βάση για να οικοδομήσουμε διεθνώς την εικόνα που αξίζει στους ανθρώπους και την ιστορία μας. Ενισχύσαμε την εξωστρέφεια αναπτύσσοντας το Place Brand μας, επενδύουμε μακροπρόθεσμα στον Πολιτισμό και τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα και, παράλληλα, διπλασιάσαμε τον προϋπολογισμό για την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας της Περιφέρειάς μας.

■ **Αρκούν οι πόροι του τρέχοντος ΕΣΠΑ και των υπόλοιπων ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων για να πετύχει η Πελοπόννησος υψηλό ρυθμό ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια;**

Το ΕΣΠΑ, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τα τομεακά προγράμματα

των Υπουργείων και άλλα ειδικά χρηματοδοτικά προγράμματα αποτελούν βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία για κάθε Περιφέρεια. Για την Περιφέρεια Πελοποννήσου υπάρχει επιπλέον και το πρόγραμμα της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης που αφορά τέσσερις Δήμους –από το οποίο μόνο τον προηγούμενο μήνα εγκρίθηκαν 186 επιχειρηματικά σχέδια. Όμως η απορρόφηση των πόρων αυτών από μόνη της δεν αρκεί. Για την ανάπτυξη χρειαζόμαστε ορθολογική αξιοποίηση των πόρων, με σχέδιο, γνώση και προτεραιότητες, ώστε να μεγιστοποιήσουμε το αποτύπωμά τους, όχι απλά να τους απορροφήσουμε.

Επίσης, ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης δεν μπορεί να βασιστεί μόνο σε δημόσιες επενδύσεις. Χρειάζεται έντονη παρουσία του ιδιωτικού τομέα με ιδιωτικές επενδύσεις, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα όπως και όσο το δυνατό μεγαλύτερη μόχλευση των διαθέσιμων πόρων. Απαραίτητη είναι και η προώθηση ή κινητροδότηση για τη δημιουργία συνεργειών και συστάδων (clusters) που μπορούν να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία.

Με αυτές τις αρχές, έχουμε καταρτίσει το επιχειρησιακό – αναπτυξιακό

πρόγραμμα της Περιφέρειάς μας και έχουμε αρχίσει την υλοποίηση προτάσεων και δράσεων που περιλαμβάνει. Πιστεύω ότι όλοι μαζί, πολίτες, Περιφέρεια και παραγωγικοί φορείς, μπορούμε να βελτιώσουμε όλους τους δείκτες και να αλλάξουμε την εικόνα στον τόπο μας. Να κάνουμε την Πελοπόννησο σημείο αναφοράς στην ανάπτυξη της χώρας.

■ **Η προσέλκυση μεγάλων επενδύσεων παραμένει ανεκπλήρωτος στόχος. Τι πρέπει να αλλάξει για να γίνουν μεγάλες επενδύσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου τα επόμενα χρόνια;**

Αυτή είναι μία από τις βασικές προτεραιότητες που έχουμε θέσει. Η προσέλκυση νέων επενδύσεων όλων των μεγεθών, αλλά και η ενίσχυση υφιστάμενων και γενικότερα η υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στον τόπο μας. Η βιώσιμη ανάπτυξη, εστιασμένη στους τομείς που διαθέτουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα και πάντα με απόλυτο σεβασμό στο περιβάλλον, μπορεί να δώσει λύσεις και διεξόδους σε πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα.

Θέλω -και είμαι βέβαιος πως μπορούμε να το καταφέρουμε- να καταστήσουμε την Πελοπόννησο μία Περιφέρεια ελκυστική για επενδύσεις. Δουλεύουμε συστηματικά για να το κάνουμε πραγματικότητα:

• **Δημιουργούμε κατάλληλο υπόβαθρο:** Προωθούμε την έγκριση ειδικών σχεδίων, όπως το ειδικό πολεοδομικό σχέδιο της Μεγαλόπολης για το οποίο έχουμε προέγκριση, το περιφερειακό χωροταξικό σχέδιο, ενισχύουμε τις βιομηχανικές περιοχές όπου υπάρχουν και προσπαθούμε να δημιουργήσουμε νέες στις περιφερειακές ενότητες που δεν διαθέτουν, ενισχύουμε την ευρωζωνικότητα, ενθαρρύνουμε την ολοκλήρωση των τοπικών πολεοδομικών σχεδίων που υλοποιούν οι Δήμοι.

• **Επιταχύνουμε διαδικασίες** που είναι εντός του πλαισίου αρμοδιοτήτων μας, όπως οι περιβαλλοντικές γνωμοδοτήσεις και αδειοδοτήσεις στις οποίες αναφέρθηκα προηγουμένως. Ψηφιοποιούμε διαδικασίες και αρχεία των υπηρεσιών προκειμένου να επιταχύνουμε τη λειτουργία μας.

• **Προωθούμε την επιχειρηματικότητα** με τη δημιουργία κέντρων επιχειρηματικότητας σε κάθε πρω-

τεύουσα περιφερειακής ενότητας (τα ονομάσαμε UNISTARTS) με στόχο την υποστήριξη επιχειρήσεων, την ενθάρρυνση και επιτάχυνση νεοφυών επιχειρηματικών σχημάτων, την υιοθέτηση καλών πρακτικών, την ενσωμάτωση καινοτομιών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Δημιουργούμε κέντρα καινοτομίας με το Πανεπιστήμιο και τα επιμελητήρια της Περιφέρειας. Παράλληλα, προωθούμε τη δημιουργία του κόμβου Βιοοικονομίας 360 στη Μεγαλόπολη.

• **Ενισχύουμε τα οικονομικά και γεωγραφικά κίνητρα** αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες που μας δίνουν τα προγράμματα που έχουμε στη διάθεσή μας, όπως για παράδειγμα τα προγράμματα ενίσχυσης επιχειρηματικότητας όπου οι ενισχύσεις φτάνουν έως και το 70% του προϋπολογισμού τους.

• **Δημιουργούμε γραφείο προσέλκυσης επενδύσεων**, ενώ παράλληλα ενισχύουμε τις δράσεις εξωστρέφειας της Περιφέρειάς μας μέσω στοχευμένων δράσεων ευαισθητοποίησης, συμμετοχής σε εκθέσεις με ουσιαστικό αποτύπωμα και την υλοποίηση δράσεων προώθησης του προορισμού Πελοποννήσος

Είμαι πραγματικά πολύ αισιόδοξος ότι θα τα καταφέρουμε, γιατί αυτή τη δουλειά την ξέρω καλά κύριε Λαγέ. Η προσέλευση επενδύσεων έχει κι αυτή, όπως ξέρετε, τη δική της τεχνολογία. Όλα όσα γνωρίζω από την επιστημονική, επαγγελματική και πολιτική διαδρομή μου έως σήμερα, τα εφαρμόζουμε τώρα βήμα - βήμα στην Περιφέρεια για το καλό του τόπου μας.

Και βλέπουμε ήδη αποτελέσματα προσέλκυσης επενδύσεων στην Περιφέρεια μας, μικρών αλλά και μεγάλων.

Έχουμε ήδη χειροπιαστά παραδείγματα, όπως είναι οι μεγάλες επενδύσεις φαρμακοβιομηχανιών στην Αρκαδία, που έχουν φτάσει τις τρεις ενώ διερευνάται το ενδιαφέρον και άλλων, οι μεσαίες και μεγάλες επενδύσεις στη Μεγαλόπολη στο πλαίσιο του ΔΑΜ, οι τουλάχιστον τέσσερις μεγάλες τουριστικές επενδύσεις που έχουν ανακοινωθεί και δρομολογηθεί στην Αργολίδα, οι αντίστοιχες που υπάρχουν σε Μεσσηνία και Λακωνία, αλλά και τα μεγάλα ενεργειακά έργα που υλο-

ποιούνται σε όλες τις περιφερειακές ενότητες.

■ **Υπάρχει βούληση να ξεπεραστούν τα εμπόδια του κατακερματισμού της περιφερειακής αγοράς;**

Για όλους εμάς στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, η περιφερειακή αγορά αντιμετωπίζεται ως μία ενιαία αγορά. Το ίδιο ισχύει και για την σχέση της περιφέρειας με τους πολίτες όπου με τη βοήθεια της τεχνολογίας προσπαθήσαμε να ομογενοποιήσουμε όλες μας τις υπηρεσίες και να έχουμε ένα πρόσωπο για κάθε πολίτη σε οποιαδήποτε Περιφερειακή Ενότητα. Έτσι έχω δεσμευτεί να αντιμετωπίζω τους συμπολίτες μου και αυτό, ασφαλώς, θα συνεχίσω να κάνω για όσο καιρό με εμπιστεύονται σε αυτή τη θέση.

Η ενίσχυση της περιφερειακής μας συνείδησης είναι κάτι που θέσαμε ως στόχο από την αρχή της θητείας μας. Δεν είναι εύκολο, το γνωρίζουμε, αξίζει όμως να το προσπαθήσουμε. Είναι πολύ σημαντικό να νιώθουμε μέρος ενός μεγαλύτερου συνόλου, με φιλόδοξους στόχους και μεγαλύτερο αποτύπωμα διατηρώντας πάντα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής μας. Η προσπάθεια αυτή θα συμβάλει ουσιαστικά στην άμβλυση των όποιων ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την αντιμετώπιση των εμποδίων που αναφέρετε.

Προς αυτή την κατεύθυνση συνεργαζόμαστε στενά με όλους τους παραγωγικούς φορείς, τους Δήμους, τα Επιμελητήρια, τις οργανώσεις πολιτών, τους συλλόγους. Οι προσκλήσεις που έχουμε σχεδιάσει όπως και αυτές που υλοποιούμε βλέπουν την Περιφέρειά μας ενιαία και οριζόντια, είναι προσαρμοσμένα στις δικές μας ιδιαιτερότητες ενώ παράλληλα διαθέτουν κίνητρα για εξωστρέφεια και προώθηση. Όλοι μαζί προχωράμε, όλοι μαζί θα τα καταφέρουμε.

■ **Η Περιφέρεια Πελοποννήσου κάθε χρόνο ξεκινά την τουριστική σεζόν από μειονεκτική θέση, λόγω του ελλείμματος μεγάλου αριθμού ξενοδοχειακών κλινών. Υπάρχει προοπτική να αλλάξει μεσοπρόθεσμα η θέση της;**

Η αγορά τουρισμού στην Πελοπόννησο έχει έναν κύκλο εργασιών που ξεπερνά τα 600.000.000 ευρώ. Ταυ-

τόχρονα, παρατηρούμε ότι οι πληρότητες των ξενοδοχειακών κλινών σε ετήσια βάση κυμαίνονται κάτω από τον εθνικό μέσο όρο, όπως και η αναλογία κλινών βραχυχρόνιας μίσθωσης-ξενοδοχειακών κλινών. Αυτό δείχνει ότι, από άποψη τουριστικής υποδομής, υπάρχει σοβαρό περιθώριο αύξησης των αφίξεων. Εδώ θέλω να σημειώσω και ότι δεν μετρά μόνο ο αριθμός των κλινών, αλλά και η ποιότητα και το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία ανήκουν, καθώς αυτά επηρεάζουν τόσο το έσοδο όσο και την επίδραση των κλινών στην αναγνωρισιμότητα του προορισμού.

Πιστεύω ότι η θέση μας μπορεί και πρέπει να βελτιωθεί. Οι μεσοπρόθεσμες πολιτικές μας, για την αύξηση των αφίξεων, εστιάζουν κυρίως στις συνεργασίες μας με αεροπορικές εταιρείες: Ήδη, μέσα στο 2024 πετύχαμε αύξηση 13% στις αφίξεις αλλοδαπών μέσω του Διεθνούς Αερολιμένα Καλαμάτας. Για το 2025, έχουμε προβλέψει το μεγαλύτερο πρόγραμμα συνεργασιών που υπήρξε ποτέ σε ετήσια βάση.

Εξίσου σημαντικές είναι οι πολιτικές και συνεργασίες με Tour Operators και Travel Agents. Σε αυτόν τον τομέα, για πρώτη φορά το 2025, αναπτύσσουμε τις λεγόμενες travel trade πολιτικές, αρχικά μέσω του οργανισμού της Περιφέρειας και στη συνέχεια μέσω του DMMO, του οποίου η ίδρυση και λειτουργία προχωρούν μετά την πρόσφατη υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με το Υπουργείο Τουρισμού.

Για ακόμα πιο σημαντικά μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, πρέπει να αυξήσουμε σημαντικά την αναγνωρισιμότητά μας, με στοχευμένες καμπάνιες. Θέλουμε να γνωρίζουν όλο και περισσότεροι τον πανέμορφο τόπο μας. Για το 2025, για τη δυναμική προβολή της Πελοποννήσου έχουμε προβλέψει το μεγαλύτερο διαφημιστικό προϋπολογισμό που είχε ποτέ η Περιφέρεια.

■ **Μπορεί να ανακοπεί η δημογραφική ύφεση μόνο με οικονομικά κίνητρα;**

Η δημογραφική ύφεση αποτελεί ένα σύνθετο και πολυπαραγοντικό ζήτημα, είναι ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση που έχουμε να αντιμετωπίσουμε όχι μόνο στην Περιφέρεια Πελοποννήσου αλλά σε όλη την Ελλάδα. Το πρόβλημα γίνεται ακόμα εντονότερο

με την αστικοποίηση και την εσωτερική μετακίνηση των συμπολιτών μας. Είναι μία πρόκληση που κατά την άποψή μου δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποκλειστικά με οικονομικά κίνητρα.

Η εμπειρία από πλούσιες χώρες με ανεπτυγμένες κοινωνικές δομές δείχνει ότι απαιτείται μια ολιστική προσέγγιση που θα αγγίζει όλες τις πτυχές της ζωής, ιδιαίτερα στις αγροτικές και ημιαστικές περιοχές.

Κατά την άποψή μου, η δημιουργία νέων προοπτικών και αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, για τις οποίες συζητήσαμε και προηγουμένως, μπορεί να έχει ουσιαστικό και καθοριστικό ρόλο στη σταθεροποίηση της τάσης σήμερα και στη βελτίωσή της στο μέλλον. Κάθε νέα και κάθε νέος πρέπει να νιώθει ασφάλεια, να μπορεί να ικανοποιεί τις προσωπικές και οικογενειακές του ανάγκες και να μπορεί να εξελιχθεί. Και οι υποδομές σε κείριους τομείς όπως είναι η υγεία, η εκπαίδευση και η καθημερινότητα, πρέπει να βελτιωθούν σημαντικά.

■ Πολλοί υποστηρίζουν ότι η κυβέρνηση και οι τοπικές αρχές αρνούνται να παραδεχθούν τη ανάγκη προσέλκυσης μεγάλου αριθμού μεταναστών, λόγω του φόβου μιας ακροδεξιάς επέλασης. Πώς σχολιάζετε αυτή την άποψη;

Το ζήτημα της μετανάστευσης είναι ένα από τα πιο σύνθετα και κρίσιμα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, αλλά και η Ευρώπη συνολικά. Είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί με όρους εθνικής πολιτικής και στρατηγικής, ώστε να εξασφαλιστεί η ισορροπία μεταξύ των δημογραφικών, κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων που υπάρχουν. Η Ελλάδα, ως χώρα πρώτης υποδοχής, έχει αναλάβει δυσανάλογο βάρος σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η χάραξη εθνικής πολιτικής για τη μετανάστευση οφείλει να βασίζεται σε τρεις πυλώνες: οργάνωση και διαχείριση, συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και ευρωπαϊκή αλληλεγγύη και υποστήριξη. Όλα πρέπει να γίνονται με λογική, σχέδιο και μέτρο. Από τη μία πλευρά, οι διαδικασίες έγκρισης και ελέγχου θα πρέπει να είναι γρήγορες και αποδοτικές σε επίπεδο χώρας. Από την άλλη, υπάρχει αντικειμενική ανάγκη για εργατικά χέρια από το εξωτερικό, ιδίως στον πρωτογενή τομέα και τις κατασκευές.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου συμμετέχει σε στοχευμένα ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως το διακρατικό έργο «Primacenters», που αφορούν την υποστήριξη μεταναστών στον πρωτογενή τομέα.

■ Κλείνοντας, θα ήθελα να σας ρωτήσω αν έχει λόγους να μείνει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου ο νέος επιστήμονας που μπορεί να βρει μεγαλύτερο μισθό στην Αθήνα και στην Ευρώπη.

Είναι λογικό το ερώτημά σας. Είναι μάλιστα ένα ερώτημα με το οποίο κάποια στιγμή στη ζωή τους έχουν έρθει αντιμέτωποι πολλοί συμπολίτες μας, της γενιάς μου, μεγαλύτεροι αλλά και νεότεροι. Το έχω βιώσει και προσωπικά, όταν αποφασίσαμε με τη γυναίκα μου να ζήσουμε, να φτιάξουμε την οικογένειά μας και να δημιουργήσουμε επαγγελματικά εδώ, στον τόπο μας.

Η απόφαση κάθε ανθρώπου για το πού θα επιλέξει να ζήσει και να επενδύσει τα όνειρά του εξαρτάται από πολλές παραμέτρους, όχι μόνο από το ύψος του μισθού. Ο καθένας μας αξιολογεί με βάση τις δικές του προτεραιότητες την ποιότητα ζωής, την ασφάλεια, τις κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις, αλλά και τις υποδομές, τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης, τις προοπτικές εξέλιξης, την καθημερινότητά του. Δικός μας στόχος είναι να ενισχύσουμε και να

βελτιώσουμε όσο το δυνατόν περισσότερες από αυτές τις παραμέτρους, ώστε η Πελοπόννησος να αποτελέσει έναν τόπο όπου κάποιος μπορεί να επενδύσει τα όνειρά του.

Δημιουργούμε όμως και νέες δομές: Όπως είναι το παρατηρητήριο κλιματικής αλλαγής σε συνεργασία με την Ακαδημία Αθηνών, ο κόμβος Βιοοικονομίας 360, ένα δίκτυο διαδραστικών κέντρων που σε συνδυασμό με ιδιωτικές πρωτοβουλίες μπορούν να προσελκύσουν νέους με φιλοδοξίες. Την ίδια επιδίωξη έχουμε με τα κέντρα επιχειρηματικότητας, το κέντρο καινοτομίας που κάνουμε με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και τα επιμελητήρια ή το παρατηρητήριο Δημόσιας Υγείας και τα ευρωπαϊκά προγράμματα στα οποία συμμετέχουμε.

Μάλιστα, βασικός άξονας του σχεδιασμού μας για τις νέες δομές είναι ότι τουλάχιστον το μισό ανθρώπινο δυναμικό τους θα ζει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, ενώ παράλληλα θα είναι οικονομικά βιώσιμες.

Πιστεύω ακράδαντα ότι η Περιφέρεια Πελοποννήσου διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα και χαρακτηριστικά ελκυστικά για όλους. Η ανάδειξή τους, σε συνδυασμό με το αίσθημα ασφάλειας, εξέλιξης και προοπτικής που επιθυμεί κάθε νέος, μπορεί να καταστήσει την Πελοπόννησο έναν τόπο που να θέλει κάποιος να ζήσει και να δημιουργήσει.

Ο Γιώργος Μαρκόπουλος το 1999
(φωτο Μάνος Χατζηκωνσταντής)

Ο ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΟ “Π”

“Η ποίηση και ως μη φαίνεται, υπάρχει διάχυτη παντού”

Ο Γιώργος Μαρκόπουλος είναι από τους πλέον αναγνωρισμένους και βραβευμένους ποιητές μας κι ως εκ τούτου δεν χρειάζεται συστάσεις. Στη συνέντευξη που θα διαβάσετε όμως, θέλω να σας συστήσω έναν πολύ καλό μου φίλο, έναν γλυκό, τρυφερό, ταπεινό, γι’ αυτό και τόσο ουσιαστικό άνθρωπο. Στην κουβέντα μας (που φυσικά εξελίσσεται στον ενικό) θα μάθετε για τον Γιώργο που ήταν ένα ζωνρό παιδί και έφηβος -αλλά και μέχρι που έκλεισε τα τριάντα- κι έγινε «ένας άλλος άνθρωπος» όπως λέει.

Θα μάθετε για τα πρώτα του ποιήματα, για τους ομότεχνούς του της γενιάς του ’70, για το τι σημαίνουν για τον ίδιο τα βραβεία, για τα ποιήματα που τα έχει γράψει «με ένα καλοκαιρινό πουκαμισάκι... κι όχι φορώντας τη γραβάτα της ποιήσεως».

Συνέντευξη στη **Μαρία Τομαρά**

■ **As ξεκινήσουμε την κουβέντα μας, από τον τόπο. Θυμήσου τον Γιώργο παιδί στη Μεσσήνη.**

Ο τόπος, η πατρίδα μου, τότε ήταν υπέροχος και μαγικός. Μπροστά μας ήταν η θάλασσα που όλο το καλοκαίρι κολυμπούσαμε και παίζαμε κάθε μέρα με τις ώρες εκεί. Το ποτάμι, ο Πάμισος, σχεδόν μέσα στην πόλη, όπου με τις μανάδες, μας πλέναμε την άνοιξη τις πατανίες μας και τα κιλίμια ή στα Θεοφάνια σύσσωμοι οι συμπατριώτες μαζί με την φιλαρμονική πηγαίναμε και ρίχναμε τον σταυρό. Εκεί ήταν και η πεδιάδα μας, ο περιβόητος «Μεσσηνιακός κάμπος», που, βλέποντάς τον, ηρεμούσε αβίαστα, τελείως αβίαστα, η ψυχή μας. Γύρω-γύρω ήταν τα βουνά: γαλάζια την ημέρα, φαιοπράσινα το σούρουπο και το βράδυ με αναμμένα τα δεκάδες φωτάκια τους, σαν χριστουγεννιάτικα, ολοχρονίς λες, δέντρα, που μας έκαναν και ονειρευόμασταν, ασταμάτητα ονειρευόμασταν. Και φυσικά, κοντά μας, πολύ κοντά μας, η βασιλίσσά μας. Η βασιλίσσά μας η Καλαμάτα. Τι θαύμα!

Όσον αφορά εμένα, ήμουν ένα πάρα πολύ ζωνρό πλάσμα. Οχι μόνο τότε, αλλά μέχρι τα 29 μου, οπότε κάτι έγινε μέσα μου και θεαματικά από τη μια μέρα στην άλλη άλλαξα και έγινα πράγματι, ένας άλλος άνθρωπος, ευαίσθητος, φρόνιμος, τρυφερός. Στα πρώτα, λοιπόν, χρόνια μου στην Μεσσήνη, τώρα που τα θυμάμαι κούρασα πάρα πολύ, μα πάρα πολύ τους γονείς μου. Πάντως, ενδοσκοπώντας όλο και πιο βαθιά μέσα μου τώρα, έχω συνειδητοποιήσει ότι όλη αυτή η ζωηράδα που διέκρινε εκείνο το απείθαρχο, το πολύ απείθαρχο κύτταρο που ήμουν, από τόσο δα κιόλας έφτιαχνα σφενδόνες της «πυρκαγιάς», έδινα με τα ξαδέρφια μου στην αυλή τους γιατί η δική μας μικρή, παραστάσεις Καραγκιόζη σε έναν αυτοσχέδιο, από λινάτσα μπερντέ, έπαιζα τυχερά με δεκάρες παιχνίδια, αλλά και κάπνιζα, ω τι ευτυχία, κρυφά με τους φίλους μου τα πολυαγαπημένα μου «Καρέλια Αγρινίου» (γι' αυτό και το οπισθόφυλλο του βιβλίου το κοσμεί ο υπέροχος σχετικός πίνακας του αδελφού μου Προκόπη, που τον έφτιαξε για να μη με πληγώνει η νοσταλγία, καθότι δεν προνόησα να κρατήσω ούτε ένα άδειο πακετάκι), είτε «χτυπούσα» στο κουρείο του πατέρα μου και κανένα από τα «Σέρτικα Λαμίας» που έπαιρναν οι μεγάλοι, ενώ αργότερα στο γυμνάσιο «αναβαθμισμένος» το γύρισα στα πιο σικ «Καρέλια φίλτρο». Όλη αυτή η ζωη-

Ο Γιώργος Μαρκόπουλος
στις 11.8.1994
(φωτο Υδρα Πάρντος)

ράδα λοιπόν, δεν ήταν τίποτα άλλο από το ότι μέσα μου εκ γενετής ήμουν ένας μόνος και βαθύτατα λυπημένος, πολύ λυπημένος άνθρωπος! Μάλιστα στην συλλογή μου «Η κλεφτουριά του κάτω κόσμου» έγραψα «ένα σχετικό μικρό ποίημα το οποίο έχει τίτλο «Μικρός πολύ και απλώθηκα».

Και μια και χρησιμοποίησα λίγο πιο πάνω τη φράση «βαθύτατα λυπημένος», αυτή μου η λύπη ήταν εκείνη που με οδήγησε παρατηρώντας χωρίς να του το δείχνω ένα παιδί-έφηβο που είχε πεθάνει μόλις πριν λίγο ο πατέρας του και το πήρε στη δουλειά ο δικός μου πατέρας και ο συνεταίρος του Παναγιώτης Ρούτσπς για να του μάθουν την τέχνη, αυτή μου η λύπη ήταν εκείνη η οποία με ώθησε αργότερα, πολύ αργότερα να γράψω ένα ποίημα με τίτλο «Μικρός σε κουρείο», το οποίο αρχίζει λέγοντας «Απ' τα σταφύλια κλέβοντας ρώγες/ γευόμουν σπιτική ευτυχία/τα πρωινά πηγαίνοντας τα ψώνια στο σπίτι» και τελειώνει με τους στίχους «Μικρός σε κουρείο./Μικρός αρχαίος μαρμαρογλύφης/μικρή λυπημένη καρδιά/σπαταλημένο τετράφυλλο δάκρυ».

■ **Ο ποιητής Μαρκόπουλος, στη Μεσσήνη πρωτοέγραψε;**

Στη Μεσσήνη ναι, άρχισα να πρωτογράφω. Από ότι θυμάμαι δύο τρία μικρά αφηγηματάκια, επηρεασμένα, για να μην πω αντιγραμμένα, από κάποια διηγήματα του Χρήστου Χρηστοβασίλη που υπήρχαν στα αναγνωστικά της Πρώτης και της Δευτέρας Γυμνασίου. Από ποιήματα, μόνο ένα έγραψα στην πατρίδα την Μεγάλη Εβδομάδα του 1964, πρωτόλειο, με ομοιοκαταληξία για μια μαϊμού που την περιέφεραν στην πλατεία μας

κάτι τσιγγάνοι τσιρκολάνοι, δίνοντας υπαίθριες παραστάσεις. Αργότερα, όταν μεγάλωσα στην Αθήνα πια, όταν άκουσα το τραγούδι «Η μαϊμού» του Διονύση Σαββόπουλου από τον δίσκο του «Φορτηγό» και, προπάντων, όταν διάβασα το ποίημα «Χορός μαϊμού» του Γάλλου ποιητή Milosz σε μετάφραση Μήτσου Παπανικολάου, απογοητεύτηκα για το δικό μου και μελαγχόλησα, πολύ μελαγχόλησα τόσο, που χρόνια πολλά μετά συνθέτοντας την «Συγκεντρωτική» συλλογή των ποιημάτων μου το άφησα άστεγο, απ' έξω.

■ **Ποιητική γενιά του '70 με σένα και άλλους ομοτέχνους. Πώς θα χαρακτηρίζες 55 χρόνια μετά τα λογοτεχνήματα της γενιάς σου;**

Η ποιητική γενιά μου, ξεκινώντας μέσα στη χούντα την πορεία της συνάντησε πολλές δυσκολίες, καθότι οι φωνές των σπουδαιότερων ποιητών μας από τον Ρίτσο, τον Βάρναλη, τους κορυφαίους, μέχρι και την δεύτερη μεταπολεμική γενιά, όλες ή σχεδόν όλες, ήταν απαγορευμένες. Ετσι λοιπόν, βαδίζαμε χωρίς κανονική πληροφόρηση και στρεφόμεσταν σε ότι το ένστικτό μας μας ειδοποιούσε ότι θα μας ήταν ωφέλιμο. Αργότερα τα πράγματα πήγαν όπως έπρεπε, και το κενό μας συμπληρώθηκε.

Τώρα, λοιπόν, που τα πράγματα «έχουν δείξει», θα σας έλεγα ότι οι ποιητές που εμφανίστηκαν λίγο πριν ή λίγο μετά τις αρχές της δεκαετίας του '70, μπορεί να μην έκαναν καμιά «μεγάλη τομή» στην ποίησή μας, αλλά πολλοί, και αυτό είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της, πολλοί ποιητές έγραψαν και άφησαν και αφήνουν πολύ καλή, πολύ

δυνατή, πολύ σπουδαία ποίηση, και αυτό δεν είναι δα και λίγο· είναι γεγονός σημαντικό.

■ **Κρατικό βραβείο ποίησης δύο φορές και αρκετές ακόμη βραβεύσεις - όπως αυτή της Ακαδημίας Αθηνών. Τι σημαίνουν για σένα;**

Τα βραβεία θα ήταν ψέμα εάν έλεγα ότι δεν φέρνουν σε κάποιον άνθρωπο χαρά. Όσον αφορά εμένα και χαρά μου έφεραν, συγκρατημένη, ελεγχόμενη όμως, και μια ταπεινή ικανοποίηση ότι κάποιος ασχολείται με αυτό που κάνω και το βρίσκει καλό. Εκτός τούτων όμως, με βοήθησαν επιπλέον, ώστε συνειδητά να προσέχω και να προσπαθώ να γίνομαι κάθε μέρα όλο και καλύτερος, όλο και καλύτερος άνθρωπος.

■ **Το ποίημά σου «Η φοβερή πατρίδα μου» γράφτηκε το 1994. Στο 2025 τι θα προσέθετες;**

«Η φοβερή πατρίδα μου», αν και σπανίως συμβαίνει αυτό σε μένα, γράφτηκε ολόκληρο μονομιάς. Και τούτο, αργότερα που το σκεπτόμουν, συνέβη διότι μετά τον θάνατο της μητέρας μου, τον δρόμο προς το τέλος του βίου που έβλεπα ότι είχε αρχίσει να παίρνει ο πατέρας μου, την αλλαγή των εθίμων, των συνθηκών, του τρόπου ζωής, του τοπίου ολόκληρου της πατρίδας μας αλλά και την είσοδο σιγά-σιγά την δική μου, «έχοντας περάσει ήδη στο δεύτερο μισό της ζωής, σε άλλες ατραπούς πιο «συννεφιασμένες», με ώθησαν να γράψω αυτό το ποίημα, το οποίο δεν είναι τίποτα άλλο από ένα κλάμα γοερό, από ένα ξέσπασμα μιας καταγίδας που ήρθε η ώρα της να ξεσπάσει.

Μετά το γράψιμο επεκράτησε μέσα

μου η ηρεμία, η γλυκιά εκείνη ηρεμία που έρχεται πάντα μετά από κάθε μπόρα, αφήνοντας όμως πάνω στα συντρίμια μια λύπη η οποία, πέραν των άλλων, σε κάνει πιο σοφό, πιο πονετικό, πιο προσηνή και πιο πολύ αφιερωμένο στην κατανόηση. Τίποτα δεν θα άλλαζα τώρα σε αυτό το ποίημα, γιατί είναι τόσο αυθεντικό και τόσο αληθινό.

■ **Το νέο βιβλίο -κι αφού έχουν προηγηθεί συγκεντρωτικές εκδόσεις ποιημάτων 1968-1976 και 1968-1987- τιλοφορείται «Σε πλάγιο φωτισμό» εμπειριέχοντας κείμενα για πρόσωπα, γεγονότα, ημέρες 1968-2023. Είναι κείμενα... ποιητικής διαθέσεως;**

Αυτό το βιβλίο, πιστεύω ότι είναι το πιο αντιπροσωπευτικό μου αλλά και το πιο αγαπημένο μου, διότι περιέχει κείμενα που φανερώνουν βήμα το βήμα, μέρα με την ημέρα, χρόνο με τον χρόνο την πορεία και την εξέλιξη του εαυτού μου. Κείμενα που άλλα γράφτηκαν αυθορμήτως για δικές μου ανάγκες και άλλα που γράφτηκαν κατά παραγγελία, για τις ανάγκες των εντύπων που τα δημοσίευσα και βέβαια είναι κείμενα ποιητικής διαθέσεως. Μόνο που δεν είναι με την «γραβατούλα της ποιήσεως», αλλά με κοντομάνικο καλοκαιρινό πουκαμισάκι, πλην όμως πεντακάθαρο, πεντακάθαρο, πεντακάθαρο. Ετσι λοιπόν στις σελίδες του παρελαύνουν ποιητές από την εποχή του Μεσοπολέμου, από την γενιά του '30, από την πρώτη και την δεύτερη μεταπολεμική γενιά, καθώς και από την γενιά την δική μου που, δυστυχώς, οι περισσότεροι μας άφησαν γρήγορα. Παρελαύνουν ηθοποιοί επίσης, μουσικοσυνθέτες, πεζογράφοι, μελετητές

και ζωγράφοι. Τέλος, αναβιώνουν γεγονότα προσωπικά όπως η μετοικεσία μας, οικογενειακώς στην Αθήνα, η ζωή μας ολόκληρη εκεί και άλλα, πολλά-πολλά άλλα, συνιστώντας όλα μαζί και μια μαρτυρία, μια χρήσιμη πράγματι, μαρτυρία.

■ **Υπάρχει ενδιαφέρουσα σύγχρονη ποίηση στην Ελλάδα;**

Και βέβαια υπάρχει, όχι ενδιαφέρουσα, αλλά σπουδαία, πολύ σπουδαία ποίηση στην Ελλάδα. Εγώ μάλιστα, παρακολουθώ την πορεία της επί καθημερινής βάσεως, με αφοσίωση, προσοχή και σχολαστικότητα και είμαι πάρα πολύ ήσυχος, πλήρης και ευτυχής, βλέποντας τα νέα παιδιά, παρά τις αντιξοότητες του καινούργιου τρόπου ζωής που, ως δουλεμπόριο, τους έχει επιβληθεί πια, να γράφουν υπέροχα πράγματα, ενώ σπάνιας ποιότητας είναι και η πνευματική-δοκιμακή τους συγκρότηση και κυρίως, κυρίως, κυρίως το ήθος τους!

■ **Θέλω να μου εμπιστευτείς κάτι πολύ προσωπικό. Δηλαδή, τη σκέψη που κάνεις πρώτη το πρωί και τελευταία το βράδυ. Είναι ποιητικής διαθέσεως;**

Κάθε πρωί πριν από όποια σκέψη, τη θέση της με το άνοιγμα των ματιών μου, έχει ήδη πάρει η έγνοια μου να τηλεφωνήσω για να μάθω πως είναι, πως κοιμήθηκαν και με τι διάθεση ξύπνησαν ο αδελφός μου, η γυναίκα του και τα παιδιά μας. Όσο για την τελευταία το βράδυ, είναι πάλι η έγνοια μου να τους τηλεφωνήσω ξανά για να μάθω αν μαζεύτηκαν όλοι για ύπνο στο σπίτι και στην συνέχεια πριν πέσω και εγώ να κοιμηθώ, να επαναλάβω την γνωστή πια προσευχή μου «καλή νύχτα Γιώργο, και μη σκεπάζεις το ποτάμι», που σημαίνει να προσέχω ώστε να μη «χαλαρώσουν» οι ευαισθησίες μου, η καλοσύνη που πιστεύω ότι με διακρίνει, η καταφυγή στο όνειρο και όλα αυτά. Να μην αλλοτριωθώ δηλαδή. «Όσο για το αν όσα ήδη σας είπα είναι ποιητικής διαθέσεως πράγματα, θα σας απαντήσω ότι κάθε σκέψη, κάθε κίνηση και κάθε εκδήλωση κάποιου που ασχολείται με την ποίηση, ακόμη και το πως πιάνει το ποτήρι του νερού ακόμη, κατά βάθος, είναι ποιητική. Και πέραν τούτου, θα συμπλήρωνα ότι η ποίηση και ας μη φαίνεται, υπάρχει διάχυτη παντού· φτάνει να έχεις μάτια ασκημένα, να έχεις μάτια ασκημένα να την βλέπεις.

Ο Γιώργος Μαρκόπουλος το 2012 με την Κική Δημουλά και τον Δημήτρη Γέρο (φωτο Δ. Γέρος)

Μια επιχείρηση κλείνει, 2 ανοίγουν

Επιχειρήσεις στους κλάδους του λιανικού εμπορίου και της εστίασης ανοίγουν οι Πελοποννήσιοι σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ. Συνολικά στην Πελοπόννησο ανοίγουν διπλάσιες επιχειρήσεις από αυτές που κλείνουν καθώς ολοένα και περισσότεροι κάτοικοι του Μοριά αναλαμβάνουν επιχειρηματική δραστηριότητα κυρίως λόγω έλλειψης άλλων επιλογών εργασίας.

Ανάλυση:

Θανάσης Λαγός

Στην Πελοπόννησο λοιπόν από το 2011 μέχρι και το 2024 ιδρύθηκαν 49.669 επιχειρήσεις και το ίδιο χρονικό διάστημα έκλεισαν 24.199 επιχειρήσεις (θετικό ισοζύγιο 25.470 επιχειρήσεων).

Στην Πελοπόννησο λειτουργούν πλέον 86.984 επιχειρήσεις από τις οποίες το 16,7% δραστηριοποιείται στο κλάδο του λιανικού εμπορίου, το 12,03% στην εστίαση, το 8% στις κατασκευές, το 5,9% στη μεταποίηση και το 4,9% στο χονδρεμπόριο. Το 16,1% των επιχειρήσεων που ιδρύθηκαν από το 2011 μέχρι και το 2024 δραστηριοποιείται στο κλάδο του λιανικού εμπορίου, το 15,6% στην εστίαση, το 6,2% στις κατασκευές, το 5,3% στη μεταποίηση και το 2,6% στο χονδρεμπόριο. Το 19,6% των επιχειρήσεων που έκλεισαν δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 14,7% στην εστίαση και το 7,3% στις κατασκευές. Σε απόλυτους αριθμούς, στο κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 7.997 επιχειρήσεις και έκλεισαν 4.754 (θε-

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Ενότητα	Επιχειρήσεις
Αχαΐα	25.076
Μεσσηνία	13.424
Ηλεία	13.106
Κορινθία	11.039
Αργολίδα	9.630
Λακωνία	8.156
Αρκαδία	6.553
Πελοπόννησος	86.984

	Άνοιγμα	Κλείσιμο	Ισοζύγιο
2011	2.817	1.022	1.795
2012	4.229	1.478	2.751
2013	4.304	1.392	2.912
2014	3.800	1.393	2.407
2015	3.183	1.440	1.743
2016	2.964	3.057	-93
2017	3.016	2.199	817
2018	3.134	2.103	1.031
2019	3.310	1.880	1.430
2020	3.151	1.534	1.617
2021	3.351	1.379	1.972
2022	3.575	1.849	1.726
2023	4.211	1.811	2.400
2024	4.624	1.662	2.962
Σύνολο	49.669	24.199	25.470

τικό ισοζύγιο 3.245 επιχειρήσεων), στην εστίαση ιδρύθηκαν 7.764 επιχειρήσεις και έκλεισαν 3.559 (θετικό ισοζύγιο 4.205 επιχειρήσεων), στις κατασκευές ιδρύθηκαν 3.111 επιχειρήσεις και έκλεισαν 1.179 (θετικό ισοζύγιο 1.332 επιχειρήσεων).

ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ «ΛΟΥΚΕΤΟ» ΑΝΑ ΝΟΜΟ

Στην Αχαΐα από το 2011 μέχρι και το 2024 ιδρύθηκαν 16.833 επιχειρήσεις και έκλεισαν 9.134 (θετικό ισοζύγιο 7.699 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 2.658 επιχειρήσεις (15,7% των νέων) και στην εστίαση 2.290 επιχειρήσεις (13,6% των νέων).

Στη Μεσσηνία ιδρύθηκαν 8.043 επιχειρήσεις και έκλεισαν 2.240 (θετικό ισοζύγιο 5.803 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 1.266 επιχειρήσεις (15,7% των νέων) και στην εστίαση 2.290 (19,5% των νέων).

Στην Κορινθία ιδρύθηκαν 6.689 επιχειρήσεις και έκλεισαν 4.023 (θετικό ισοζύγιο 2.646 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 1.104 επιχειρήσεις (16,5% των νέων) και στην εστίαση 1.060 επιχειρήσεις (15,8% των νέων).

Στην Ηλεία ιδρύθηκαν 5.664 επιχειρήσεις και έκλεισαν 2.767 (θετικό ισοζύγιο 2.897 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 1.113 επιχειρήσεις (19,6% των νέων) και στην εστίαση 989 (17,4% των νέων).

Στην Αργολίδα 5.729 επιχειρήσεις και έκλεισαν 3.030 (θετικό ισοζύγιο 2.699 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 853 επιχειρήσεις (14,8% των νέων) και στην εστίαση 725 (12,6% των νέων).

Στη Λακωνία ιδρύθηκαν 3.708 επιχειρήσεις και έκλεισαν 1.132 (θετικό ισοζύγιο 2.576 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 580 επιχειρήσεις (15,6% των νέων) και στην εστίαση 669 (18% των νέων).

Στην Αρκαδία ιδρύθηκαν 3.133

επιχειρήσεις και έκλεισαν 1.888 (θετικό ισοζύγιο 1.245 επιχειρήσεων). Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου ιδρύθηκαν 423 επιχειρήσεις (13,5% των νέων) και στην εστίαση 459 (14,6% των νέων).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στην Αχαΐα λειτουργούν 25.076 επιχειρήσεις από τις οποίες το 14,5% δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 8,8% στην εστίαση, το 7,2% στο χονδρικό εμπόριο και το 6,2% στη μεταποίηση.

Στη Μεσσηνία λειτουργούν 13.424 επιχειρήσεις από τις οποίες το 18,02% δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο το 15,7% στην εστίαση, το 8,3% στη μεταποίηση και το 8,2% στις κατασκευές.

Στην Ηλεία λειτουργούν 13.106 επιχειρήσεις από τις οποίες το 16,9% δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 11,5% στο κλάδο της εστίασης, το 6,07% στο χονδρικό εμπόριο, και το 5,8% στη μεταποίηση.

Στην Κορινθία λειτουργούν 11.039 επιχειρήσεις από τις οποίες το 18,09% δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 13,6% στην εστίαση, το 8,1% στο χονδρικό εμπόριο και το 7,7% στη μεταποίηση.

Στην Αργολίδα λειτουργούν 9.630 επιχειρήσεις από τις οποίες το 17,9% δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 11,5% στην εστίαση, το 9,4 % στις κατασκευές και το 7,5% στο χονδρικό εμπόριο.

Στη Λακωνία λειτουργούν 8.156 επιχειρήσεις από τις οποίες το 18,1 % δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 14,9% στην εστίαση, το 10,39 % στις κατασκευές το 7,56% και στη μεταποίηση και το 7%.

Στην Αρκαδία λειτουργούν 6.553 επιχειρήσεις από τις οποίες το 15,9% δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο, το 12,5 % στις κατασκευές, το 11,9% στην εστίαση, και στη μεταποίηση το 7,9%.

ANIMA TERRA

Στόχος η αναζωογόνηση χωριών μέσω αιωνόβιων δένδρων και σταθμών

Επιμέλεια:
Δημήτρης Πλεμμένος

Στην αναζωογόνηση του αγροτικού χώρου, ενώνοντας τις πλατείες των χωριών με τα αιωνόβια δένδρα και τους ιστορικούς σιδηροδρομικούς σταθμούς σε μια μοναδική πολιτιστική διαδρομή που ξεκινά από την Περιφέρεια Πελοπόννησο και απλώνεται σε όλη την Ελλάδα σκοπεύει το πρόγραμμα Anima Terra.

Πρόκειται ουσιαστικά για μία καινοτόμο επιμελητηριακή πρωτοβουλία των "Δρόμων της Ελιάς" που συνδυάζει την περιβαλλοντική προστασία με την κοινωνική επιχειρηματικότητα, αξιοποιώντας την ψηφιακή τεχνολογία για να διασυνδέσει τις τοπικές

αγροτικές κοινότητες να προβάλλει το τοπικό πολιτισμό να δημιουργήσει επενδυτικές ευκαιρίες μικρής κλίμακας, θέσει εργασίας και να αυξήσει την επισκεψιμότητα στην περιοχή.

Ιθύνων νους του προγράμματος είναι ο εκτελεστικός διευθυντής των "Δρόμων της Ελιάς" και πρώην πρό-

εδρος του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας **Γιώργος Καραμπάτος**, ο οποίος μιλώντας στο "Π" συστήνει το πρόγραμμα Anima Terra στο κοινό σημειώνοντας:

"Με τη διεθνή αναγνώριση από την UNESCO και το Συμβούλιο της Ευρώπης, το πρόγραμμα Anima Terra - Δρόμοι της Ελιάς" προτείνει ένα βιώσιμο μοντέλο για την πράσινη ορεινή Ελλάδα, αναδεικνύοντας πώς η συνεργασία της επιμελητηριακής κοινότητας με τα Πανεπιστήμια, τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, τους τριτοβάθμιους συνδικαλιστικούς φορείς της αγοράς και της εργασίας, το συνεταιριστικό αγροτικό κίνημα και τις τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορεί

να οδηγήσει στην αναγέννηση των αγροτικών χωριών. Μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα, έρευνες, δράσεις πεδίου και καινοτόμες πρακτικές, αυτή η συνεργασία συμβάλλει στη σύνδεση γνώσης, τοπικών κοινωνιών και οικονομίας, ενισχύοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη, την πράσινη επιχειρηματικότητα και τη διατήρηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

ΠΩΣ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΙΔΕΑ

Η ιδέα για την αναζωογόνηση των απειλούμενων με ερημοποίηση χωριών γεννήθηκε μετά από επισκέψεις των οδοιπόρων των «Δρόμων της Ελιάς» σε απομακρυσμένα χωριά της Ελλάδας και της Μεσογείου. Η εγκατάλειψη πανέμορφων χωριών και η επιδείνωση της ποιότητας ζωής που διαπίστωσαν ήταν το έναυσμα για δράση ενάντια στην ερημοποίηση τους. Κάπως έτσι λοιπόν ξεκίνησε αυτή η φιλόδοξη πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην αναζωογόνηση αυτών των “διαμαντιών” της υπαίθρου μέσω της δημιουργίας τοπικών πολιτιστικών διαδρομών και της εφαρμογής κάλων πρακτικών, με στόχο την ανάπτυξη βιώσιμων μοντέλων αγροτικής οικονομίας για την αποφυγή ερημοποίησής τους. “Το όνομα “Anima Terra” σημαίνει “Ζωντανός Τόπος” ή “Αναζωογονημένος Τόπος” και επιλέχθηκε για να αποτυπώσει την ουσία της πρωτοβουλίας μας, που σκοπό έχει να φέρει ζωή και ανάπτυξη σε απειλούμενες περιοχές” αναφέρει ο Γιώργος Καραμπάτος.

Για να επιτύχει αυτή η πρωτοβουλία κρίθηκε απαραίτητη η συνεργασία θεσμικών φορέων, εργαζομένων και επιστημόνων. Τον Δεκέμβριο του 2022, ξεκίνησε ένα οδοιπορικό ενημέρωσης στα ελληνικά Επιμελητήρια και άλλους θεσμικούς φορείς. Έγιναν πολυάριθμες (περισσότερες από 60) συναντήσεις με προέδρους Επιμελητηρίων και εκπροσώπους φορέων σε ολόκληρη την ηπειρωτική Ελλάδα και ορισμένα νησιά. Μερικές από αυτές τις σημαντικές συναντήσεις ήταν με τους Ιωάννη Μασουτή (ΚΕΕΕ), Γιώργο Στασινο (ΤΕΕ), Κωνσταντίνο Κολλια (ΟΕΕ), Αλεξανδρο Βασιλικό (ΪΕΕ), Γιαννη Παναγοπουλο (ΓΣΕΕ), Γιωργο Καββαθα (ΓΣΕΒΕΕ), Γιωργο Καρανικα

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μιλώντας για τους βασικούς στόχους του προγράμματος ο κ. Καραμπάτος επισημαίνει ότι:

- Αποτυπώνει το όραμα μέσω της διασύνδεσης πλατειών, αιωνόβιων δέντρων και σιδηροδρομικών σταθμών.
- Αναδεικνύει τη σύζευξη ψηφιακής τεχνολογίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Προβάλλει τα οφέλη για τις τοπικές κοινότητες, με έμφαση στις μειονεκτικές περιοχές, ενισχύοντας την εθνική συνοχή και προωθώντας την ανάπτυξη της πράσινης Ελλάδας.
- Τονίζει το διεθνές κύρος της πρωτοβουλίας υπό τους «Δρόμους της Ελιάς» (UNESCO, Συμβούλιο της Ευρώπης).
- Προβάλλει με μοναδικό τρόπο τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε.
- Υπογραμμίζει τη θεσμική διάσταση των Επιμελητηρίων στην προώθηση του εθνικού συμφέροντος και της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Συνδέει την επιχειρηματική, ακαδημαϊκή και εκπαιδευτική κοινότητα με την αγροτική αναγέννηση.

Κλείνοντας μάλιστα ο Γιώργος Καραμπάτος υπογραμμίζει ότι “η πρωτοβουλία Anima Terra συνδυάζει με μοναδικό τρόπο την παράδοση, την καινοτομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη”.

(ΕΣΕΕ), Γρηγορη Τασιο (ΠΟΪ), Χριστο Μπουρα, πρυτανη Πανεπιστημίου Πατρων, Ανδρομάχη Οικονόμου, διευθύντρια του Τμήματος Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, τον γενικό διευθυντή του Ιδρύματος “Κωνσταντακόπουλου” Ξενοφώντα Κάππα, την καθηγήτρια του Τμήματος Τουριστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς Γεωργία Ζούνη κ.α.

Στις επισκέψεις παρουσιάστηκε η ιδέα και η σημασία της πρωτο-

βουλίας για μία πράσινη Ελλάδα, αλλά και για την εθνική οικονομία και επισημάνθηκε η ανάγκη συνεργασίας όλων των φορέων.

“Η ανταπόκριση ήταν θετική και όλοι οι φορείς αποφάσισαν να στηρίξουν την πρωτοβουλία, τόσο με ανθρώπινο δυναμικό, όσο και με ίδιους οικονομικούς πόρους, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται χρηματοδότηση ούτε από την Ε.Ε., ούτε από το ελληνικό κράτος” διευκρινίζει ο κ. Καραμπάτος.

Το Ζευγολατιό Μεσσηνίας είναι ένα από τα πρώτα χωριά που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα Anima Terra

«Ματιές» στη no1 γκαλερί φωτογραφιών στα social media...

Επιμέλεια: Τάσος Ανδρικόπουλος

InstaStories

«Η Καρδαμύλη ένα από τα ομορφότερα ελληνικά χωριά»

Την Καρδαμύλη περιλαμβάνει σε πρόσφατο αφιέρωμα του για τα ομορφότερα ελληνικά χωριά το Lonely Planet. Ο διάσημος ταξιδιωτικός οδηγός προτείνει στους αναγνώστες του να ανακαλύψουν τη «ζωή στο χωριό» όταν επισκεφθούν την Ελλάδα. Στο άρθρο παρουσιάζονται πανέμορφοι, ορεινοί αλλά και παραθαλάσσιοι οικισμοί από κάθε γωνιά της χώρας, με την Καρδαμύλη να είναι η μόνη “εκπρόσωπος” της Πελοποννήσου. «Ανάμεσα στα γαλάζια νερά του Μεσσηνιακού κόλπου και στον Ταύγετο βρίσκεται ένα από τα ωραιότερα χωριά της Πελοποννήσου. Η Καρδαμύλη, 50 λεπτά με το αυτοκίνητο και 35 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα, φημίζεται ως το σημείο όπου ο Βρετανός ταξιδιωτικός συγγραφέας Sir Patrick Leigh Fermor δημιούργησε το σπίτι του τη δεκαετία του 1960» αναφέρει το Lonely Planet, σημειώνοντας μεταξύ άλλων πως ένας από τους καλύτερους τρόπους για να εκτιμήσει ο επισκέπτης την απόλυτη ομορφιά της περιοχής είναι να κάνει μια περιήγηση με θαλάσσιο καγιάκ κατά μήκος της ακτογραμμής. Με την Καρδαμύλη να πρωταγωνιστεί συχνά σε αφιερώματα διεθνών ΜΜΕ, η ομορφιά της δεν θα μπορούσε να ξεφύγει ούτε από τα όρια των social media, προκύπτοντας όμορφες λήψεις όπως αυτή του Κωνσταντίνου Καλκάνη.

@konstantinos_kalkanis

Μέζαπος, το χωριό - κρυμμένος θησαυρός της Ανατολικής Μάνης

Το χωριό Μέζαπος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως ο κρυμμένος θησαυρός της Ανατολικής Μάνης. Οι εικόνες που αντικρίζει κανείς σαν αυτή του Χρήστου Φωτόπουλου ταξιδεύουν σε ακτές που μοιάζουν σε αντίστοιχες της Ιταλίας και εμπνέουν για ένα ταξίδι που σίγουρα θα μείνει αξέχαστο. Με κρυστάλλινα, σαν ψεύτικα, νερά που συγκλονίζουν, αποτελεί έναν από τους προορισμούς που αξίζει να ανακαλύψετε. Το χαρακτηριστικό βραχώδες τοπίο σε συνδυασμό με την τirkουάζ υδάτινη αγκαλιά που το περιβάλλει, συνθέτουν ένα κινηματογραφικό σκηνικό, στο οποίο δύσκολα κανείς μπορεί να αντισταθεί.

Ο «κρυμμένος θησαυρός» του Μέζαπου είναι ένα από τα πιο ονειρικά σημεία στη Λακωνική Μάνη, μέσα στον κόλπο τον οποίο προφυλάσσει η χερσόνησος Τηγάνι, σε απόσταση 8 χιλιομέτρων από το Γερολιμένα.

@chris_fotopoulos

Αλωνίσταινα, το χωριό της Αρκαδίας με το παραμυθένιο σκηνικό...

Φωλιασμένη στις καταπράσινες πλαγιές του Μαινάλου, στη δυτική πλευρά της κορυφής της Οστρακίνας, η Αλωνίσταινα αποτελεί την ευχάριστη έκπληξη της ορεινής Αρκαδίας. Οντας ένα από τα πιο όμορφα και αυθεντικά χωριά στην ευρύτερη περιοχή, είναι σκαρφαλωμένη σε υψόμετρο 1.200 μέτρων -πρόκειται για έναν από τους πιο ορεινούς προορισμούς σε όλη την Πελοπόννησο- και χαρακτηρίζεται ως διατηρητέος οικισμός. Διατηρώντας τον γραφικό χαρακτήρα της, αποτελεί ιδανική επιλογή για όσους αναζητούν ήρεμες και γαλήνιες στιγμές στην καρδιά της φύσης. Με φόντο την καταπράσινη κοιλάδα μεταξύ της Βυτίνας και της Πιάνας, το χωριό ξεχωρίζει για τα παραδοσιακά πέτρινα σπίτια με τις τοξωτές καμάρες, τα γραφικά καλντερίμια και την κεντρική πλατεία, με σημείο αναφοράς της το άγαλμα της μπτέρας του Κολοκοτρώνη, Ζαμπιάς Κωτσάκη, και την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής που χρονολογείται από το 1742. Το στιγμιότυπο της Βίκυς Καμαράτου αναδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο την ομορφιά του χωριού. @vicky_kmrt

Ο «Δρόμος της Αγάπης», περπατώντας στο περίφημο μονοπάτι των ερωτευμένων

Αν υπάρχει ένας προορισμός που απευθύνεται αποκλειστικά σε ερωτευμένους στην Πελοπόννησο, αυτός βρίσκεται στην Ορεινή Αρκαδία. Ένα από τα πιο διάσημα και γραφικά χωριά του Μαινάλου, η Βυτίνα, εκτός από την μοναδική εμπειρία που προσφέρει στους ταξιδιώτες της σε υψόμετρο 1.033 μέτρων, κρύβει και μυστικά που αξίζει κανείς να ανακαλύψει. Ένα από αυτά και ο μοναδικός «δρόμος της αγάπης» σε ολόκληρη τη χώρα, και όχι μόνο, ο οποίος αποτελεί ευχάριστη έκπληξη για τους περισσότερους επισκέπτες του χωριού. Πρόκειται για ένα μονοπάτι στη δυτική πλευρά του χωριού, καλυμμένο με αμέτρητα πλατάνια και σφενδάμους, ένα ονειρικό σκηνικό, που μοιάζει να έχει ξεπηδήσει από σελίδες παραμυθιού. Η φωτογραφία της Αγγελικής Αυγουστίνου μας βάζει στο ανάλογο κλίμα...

@aggeliki_avgoustinou

Ανακαλύψτε υπέροχες φωτογραφίες στο Instagram του [eleftheriaonline.gr](https://www.instagram.com/eleftheriaonline) και του [travel.eleftheriaonline.gr](https://www.instagram.com/travel.eleftheriaonline). Υπολογίστε στα hashtag σας το [#eleftheriaonline](https://www.instagram.com/eleftheriaonline) και το [#traveleleftheriaonline](https://www.instagram.com/travel.eleftheriaonline) έτσι ώστε οι συλλογές τους να γίνουν άλμπουμ με τις ταξιδιωτικές σας στιγμές.

το ταξίδι
ξεκινάει
από εδώ
[travel.eleftheriaonline.gr](https://www.travel.eleftheriaonline.gr)

Μόνιμη κάτοικος του Λεωνιδίου, εκπαιδευτικός και συγγραφέας με πάθος για την Τσακωνική διάλεκτο, η Ελένη Μάνου έχει αφιερώσει τη ζωή της στη διάσωση και διάδοσή της. Συμμετέχει ενεργά στη διδασκαλία της γλώσσας, προσφέροντας μαθήματα τόσο σε ενήλικες όσο και σε παιδιά, με στόχο τη διατήρηση της τοπικής πολιτισμικής κληρονομιάς. Το ενδιαφέρον της για την παράδοση την οδήγησε σε ένα οδοιπορικό στα χωριά της Τσακωνιάς, όπου, μέσα από συζητήσεις κυρίως με άτομα άνω των 60 ετών, κατέγραψε πολύτιμες πληροφορίες για την καλλιέργεια, τη συγκομιδή, την αποθήκευση και την κατανάλωση τοπικών καρπών. «Αυτό ήταν και το ωραιότερο μέρος αυτής της διαδικασίας: ατέλειωτες συζητήσεις, κεράσματα, μαγειρέματα, γέλια, φωτογράφιση και κατανάλωση φαγητού», σημειώνει.

«Έντυπωσιάστηκα από την ποικιλία του τσακώνικου πρωινού γεύματος», αναφέρει χαρακτηριστικά. «Γάλα βρασμένο με πλιγούρι, βραστογαλιά – γάλα με μπουκιές ψωμιού και αλάτι, χαϊδίτσα – χυλός από καλαμποκάλευρο με βούτυρο και τυρί, κρασόβρεγμα με παξιμάδι, κρασί και ελιές, αλλά και γλυκά ψωμιά από καστανάλευρο ή χαρουπάλευρο με καρύδια, σταφίδες και μέλι. Ακόμα, οι συνταγές με κάστανο από τα ορεινά χωριά και η μελιτζάνα από την πεδινή Τσακωνιά ήταν πραγματικές αποκαλύψεις». Στη συλλογή της με τίτλο "Γεύσεις Τσακώνων" παρουσιάζει παραδοσιακές συνταγές στην Τσακώνικη διάλεκτο, συνοδευόμενες από την απόδοσή τους στην κοινή νεοελληνική.

«Η προετοιμασία του φαγητού είναι μια πράξη αγάπης που ξεκινά από την επιλογή ποιοτικών υλικών», επισημαίνει η ίδια, ενώ τονίζει χαρακτηριστικά: «Όσο πιο λίγες γεύσεις ανακατεύονται σε ένα πιάτο, τόσο πιο νόστιμο είναι».

Στόχος της η διάσωση της Τσακωνικής διαλέκτου

Συνέντευξη στην
Κωνσταντίνα Δρακουλάκου

■ Πώς επηρέασαν η προσωπική σας εμπειρία και η ζωή στο Λεωνίδιο την απόφασή σας να ασχοληθείτε με την Τσακωνική διάλεκτο και να δημιουργήσετε έργα γύρω από αυτή;

Στο πατρικό μου σπίτι ο πατέρας μου άκουγε Τσακωνικά τραγούδια και κάθε φορά που τον επισκέπτονταν συγγενείς του από την πλευρά του πατέρα του μιλούσαν Τσακωνικά. Η μητέρα μου, παρόλο που δεν ήταν Τσακώνα, ήταν Συριανή, αγάπησε τον τόπο και έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τη γλώσσα. Την άκουγα να ρωτά συνέχεια τον πατέρα μου για τις ονομασίες διαφόρων πραγμάτων και με πολύ χαρούμενη διάθεση να τα επαναλαμβάνει. Παράλληλα στα κτήματά μας οι εργάτριες με καταγωγή από το τσακωνοχώρι Μέλανα Κυνουριάς μιλούσαν μόνο τσακωνικά μεταξύ τους, μιλάμε για τα μέσα της δεκαετίας του '80. Για εμένα όλα αυτά είχαν καταλυτική σημασία, είχα ήδη αγαπήσει τον ήχο της γλώσσας. Η μεγάλη ώρα σήμανε όταν βραβεύτηκα σε ένα διαγωνισμό έκθεσης στην Τσακωνική διάλεκτο από το αρχείο Τσακωνιάς. Τότε ο αείμνηστος τσακωνολόγος-γλωσσολόγος Θανάσης Κωστάκης ζήτησε να γνωρίσει αυτή την μαθήτριά που εν έτει 1990 γνώριζε τόσο καλά Τσακωνικά. Η συνάντησή μας ήταν ορόσημο για εμένα. Πέρα την σκυτάλη, δεν ξέχασα ποτέ τα λόγια του, την παράκλησή του να μην αφήσουμε τη γλώσσα μας να σβήσει. Προσωπικά βαθιά μέσα μου πιστεύω, πως γεννήθηκε για να ακολουθήσω αυτό το μονοπάτι.

■ Ποιες εντυπώσεις σας αφήνουν οι αντιδράσεις των παιδιών όταν τους διαβάσετε παραμύθια στην Τσακωνική διάλεκτο και θεωρείτε ότι αυτό συμβάλλει στην αγάπη τους για τη γλώσσα και την παράδοση;
Θα μιλήσω για την πιο πρόσφατη

εμπειρία που είχα με παιδιά του νηπιαγωγείου, μια τόσο τρυφερή ηλικία. Όταν έλαβα την πρόσκληση του προέδρου του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων να συμμετάσχω στις χριστουγεννιάτικες εορταστικές εκδηλώσεις, αρχικά προβληματίστηκα σκεπτόμενη πώς θα κερδίσω το μικρό μου κοινό. Επέλεξα να παρουσιάσω στα παιδιά τα έθιμα του Δωδεκαημέρου συνδυάζοντας αφήγηση, εικόνες και δρώμενα. Ήταν εκπληκτικό με πόση προσοχή παρακολούθησαν χωρίς να διακόψουν τη ροή της δράσης, με πόση χαρά επαναλάμβαναν τις τσακωνικές λέξεις και εκφράσεις που μάθαιναν, και με τι ενθουσιασμό δραματοποίησαν σκηνές του αφηγήματος. Θεωρώ ότι αυτή είναι η δουλειά του καλού σπορέα, να προετοιμάσει το έδαφος, να σπείρει τον σπόρο και να φροντίζει να διώξει τα ζιζάνια, ξεκινώντας από αυτές τις μικρές τρυφερές ηλικίες, με αγάπη και σεβασμό. Αυτή είναι η βασική αρχή. Είσαι υπεύθυνος γι' αυτό που αγαπάς. Ποιος μπορεί να μας πείσει ότι αγαπά τα λουλούδια του κήπου του αν τα αφήνει απότιστα; Είμαστε υπεύθυνοι να καλλιεργήσουμε τους δεσμούς με τους προγόνους μας όχι με ευκαιριακά λόγια επίδειξης αλλά με πράξεις ώστε να μη διακοπεί η συνέχεια.

■ Τι σας ώθησε να δημιουργήσετε το "Πρόκιου μι Τσακωνικό Λεξικό με εικόνες" και ποιες κατηγορίες λέξεων επιλέξατε να περιλάβετε;

Στην προσπάθειά μου να κινήσω το ενδιαφέρον των παιδιών μου για τη γλώσσα μας, έφτιαχνα σχέδια, τα οποία τους έδινα να ζωγραφίσουν για να γνωρίσουν τα χρώματα, τα αντικείμενα και ό,τι άλλο μου ζητούσαν να μάθουν. Κάπως έτσι καλλιεργήθηκε η ιδέα της δημιουργίας του Τσακωνικού Λεξικού με εικόνες. Συγκέντρωσα κατηγορίες λέξεων, τις οποίες συναντούμε στην καθημερινότητα, όπως οικογένεια, μέλη του σώματος, ρουχισμό, ζώα, φυτά, χρώματα, τρόφιμα, χρόνο κ.ά. Φυσικά

δεν εξάντλησα το λεξιλόγιο της διαλέκτου, αφού επρόκειτο για ένα λεξικό, το οποίο πρωτίστως απευθυνόταν σε παιδιά.

■ Ποια ήταν η πιο ενδιαφέρουσα ανακάλυψη για τη διατροφή των Τσακωνών στο βιβλίο «Γεύσεις Τσακωνών», και πώς καταφέρατε να συγκεντρώσετε το υλικό και τις συνταγές που περιλαμβάνονται;

Εντυπωσιάστηκα από την ποικιλία του τσακωνικού πρωινού γεύματος. Γάλα βρασμένο με πλιγούρι-τι πιο υγιεινό και πιο χορταστικό- βραστογαλιά, γάλα βρασμένο με μπουκιές ψωμί και αλάτι, χαϊδίτσα, χυλός από καλαμποκάλευρο με φρέσκο βούτυρο και τυρί, κρασόβρεγμα, ντόπιο παξιμάδι με κρασί και ελιές, και η αδυναμία των μικρών, γλυκά ψωμιά από καστανάλευρο ή χαρουπάλευρο, εμπλουτισμένα με καρύδια, σταφίδες, μέλι και ημπομπότα με πετιμέζι ή χαρουπόμελο. Υπερτροφές που καμία μόδα δεν έφερε στο τραπέζι τους. Αυτοί οι άνθρωποι κατανάλωναν τις πιο θρεπτικές τροφές ζώντας σε αρμονία με τη φύση, χωρίς φυσικά να έχουν συμβουλευτεί ποτέ διατροφολόγο. Ανακάλυψα συνταγές με κάστανο από την ορεινή Τσακωνιά που αγνοούσα και συνταγές με μελιτζάνα από την πεδινή Τσακωνιά.

Η ιδέα της συγκέντρωσης και καταγραφής των διατροφικών συνθηκών των Τσακωνών είχε φωλιάσει μέσα μου από καιρό. Με πλήρη συνείδηση πως ο χρόνος δεν είναι σύμμαχος, ξεκίνησα έναν κύκλο ατελειώτων ταξιδιών στα τσακωνοχώρια, όπου είχα την ευκαιρία να συνομιλήσω με γέροντες και γερόντισσες από όλες τις κοινωνικές τάξεις και από διάφορα επαγγέλματα. Αυτό ήταν και το ωραιότερο μέρος αυτής της διαδικασίας, ατελειώτες συζητήσεις, κεράσματα, μαγειρέματα, γέλια, φωτογράφιση και φυσικά κατανάλωση του φαγητού. Οφείλω και από εδώ ένα μεγάλο «ευχαριστώ» για την φιλοξενία αυτών των ανθρώπων.

■ Ποια είναι η πιο αγαπημένη σας τσακωνική συνταγή από το βιβλίο σας, η οποία σχετίζεται με τις Αποκριές και συχνά προτείνετε στους φίλους σας να δοκιμάσουν;

Γλυκιά κολοκυθόπιτα με καρύδια και μέλι η οποία γίνεται με πολλά φύλλα σαν μπακλαβάς. Η συνταγή είναι από την γηραιότερη Τσακώνα που πήρα συνέντευξη γεννηθείσα το 1912, την Φλωρίνα Δημητρίου, το γένος Γεωργιά, από τον Άγιο Ανδρέα Κυνουρίας.

■ Οι νέες γενιές ενδιαφέρονται για τις παραδοσιακές συνταγές ή τις θεωρούν μια βαρετή διαδικασία που αποφεύγουν;

Οι νέες γενιές έχουν επιστρέψει στην παραδοσιακή διατροφή τα τελευταία χρόνια. Εξάλλου η επιστήμη απέδειξε περίτρανα την αξία της μεσογειακής διατροφής και η τσακωνική γαστρονομία δεν αποκλίνει από αυτή. Πολλές νέες μητέρες με ρωτούν να τους δώσω συμβουλές για την παρασκευή συγκεκριμένων φαγητών, μάλιστα ενθουσιάζονται με την απλότητα τους. Αυτό είναι και το μυστικό, όσο πιο λίγες γεύσεις ανακατεύονται σε ένα πιάτο, τόσο πιο νόστιμο είναι. Επιπλέον στην επαρχία ζούμε πιο κοντά στη φύση, οι πρώτες ύλες είναι άμεσα διαθέσιμες και η παραδοσιακή οικογένεια κρατά γερά τους δεσμούς της με αποτέλεσμα οι πρακτικές να μεταδίνονται από γενιά σε γενιά.

■ Ποια είναι η ανταπόκριση των νέων στα μαθήματα τσακωνικών;

Η ανταπόκριση των νέων στα μαθήματα τσακωνικών είναι θετική και αυτό μας δίνει τη δύναμη να συνεχίσουμε. Η προθυμία των νέων να εγγραφούν στα μαθήματα είναι συγκινητική με μεγαλύτερη προσέλευση κατά τη διάρκεια του θερινού σχολείου, το οποίο λαμβάνει χώρα τα τελευταία τρία χρόνια, υπό την αιγίδα του Αρχείου Τσακωνιάς. Αυτό έχει ιδιαίτερη αξία σήμερα, που όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς όλο και περισσότερα παιδιά παραπονούνται, ότι δεν έχουν ελεύθερο χρόνο, καθώς είναι υπερφορτωμένα με δομημένες εξωσχολικές δραστηριότητες, οι οποίες συχνά οδηγούν στη συρρίκνωση αν όχι στην κατάργηση του ελεύθερου χρόνου τους. Εδώ, πάντα σύμφωνα με την προσωπική μου άποψη, άπτεται της βούλησης των γονέων να οδηγήσουν τα παιδιά τους σε υγιείς και ωφέλιμες δραστηριότητες.

■ Πώς νιώθετε βλέποντας τα έργα σας να αποτελούν μέρος μιας προσπάθειας διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς;

Αν σας έλεγα, χαρά και ικανοποίηση θα απαντούσα εν μέρει στην ερώτηση, καθώς το ανήσυχο πνεύμα μου δεν μου επιτρέπει να βρω αναπαμό, πάντα είμαι ο αυστηρότερος κριτής του εαυτού μου και πάντα θεωρώ πως ό,τι έχω κάνει δεν είναι αρκετό. Είμαι απόλυτα ειλικρινής ωστόσο ομολογώντας πως νιώθω ευγνώμων που γεννήθηκα σε

αυτή την μικρή γωνιά της Γης και ευλογημένη που μεγάλωσα και διδάχτηκα μέσα στην κοινότητα της τσακωνικής γειτονιάς του Λεωνιδίου. Αυτό έχει να κάνει με βαθύτατες ψυχικές διεργασίες, με πρόσωπα που στάθηκαν πρότυπα στα τρυφερά χρόνια της εφηβείας. Αισθάνομαι βαρύ το χρέος στις πλάτες μου για να σταθώ εμείς αύριο πρότυπα στις επόμενες γενιές. Έπειτα είναι η χαρά της δημιουργίας και η χαρά του μοιράσματος, να δίνεις ό,τι όμορφο έχεις μέσα σου, να μη θάβεις τα таланτά σου. Έδωσα ζωή, είμαι μητέρα τεσσάρων παιδιών, είμαι υπεύθυνη για ό,τι θα αφήσω πίσω μου, είμαι υπεύθυνη να μη σβήσει η φωτιά. Και όπως έγραφε, ο αγαπημένος μου Καζαντζάκης, «Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να λες: Εγώ, εγώ μονάχος μου έχω χρέος να σώσω τη γης. Αν δε σωθεί, εγώ φταίω».

■ Το "Γεύσεις Τσακωνών" είναι ένας θησαυρός συνταγών στην τσακωνική με απόδοση στη νέα ελληνική γλώσσα. Πείτε μας με ποιον τρόπο μπορεί να φτάσει το βιβλίο σας στα χέρια των αναγνωστών μας;

Οι επισκέπτες της Τσακωνιάς έχουν τη δυνατότητα να βρουν το βιβλίο στο πρατήριο του Γυναικείου Τσακωνικού Συνεταιρισμού στο Λεωνίδιο και στο βιβλιοπωλείο της Ελένης Φιλιππακούλου στον Τυρό Κυνουρίας. Διαφορετικά όποιος επιθυμεί μπορεί να επικοινωνήσει μαζί μου μέσω email tsakonopoula@gmail.com και να του αποσταλεί ταχυδρομικά με αντικαταβολή.

Χοιρινό παστό

ΣΥΝΤΑΓΗ

Η παρασκευή του παστού και η χρησιμοποίησή του όχι μόνο ως πρόχειρου μεζέ αλλά και μιας γκουρμέ συνταγής αποτελεί για πολλά ελληνικά σπίτια μια “καλή λύση” φαγητού. Μπορεί να “κάνει χωριό” με τα χόρτα, στα γεμιστά, στον καγιανά, με σάλτσα, στο φούρνο κ.ά. Μια νοστιμιά που ταιριάζει με πολλά. Η συνταγή που ακολουθεί αναφέρεται στις σύγχρονες συνθήκες διατηρώντας όμως την παραδοσιακή γραμμή.

Επιμέλεια:
Κωνσταντίνα Δρακουλάκου

Υλικά:

- 4 κιλά χοιρινή πλάτη ή πανσέτα,
- 350 γρ. αλάτι χοντρό,
- 2 ξύλα κανέλλα,
- 3 καρφιά γαρύφαλλο,
- 10 κόκκοι μπαχάρι, μαύρο πιπέρι, θρούμπι,
- μισό κιλό ελαιόλαδο,
- 5 φλυτζάνια τσαγιού κρασί (κατά προτίμηση λευκό),
- 3-4 πορτοκάλια ολόκληρα.

Εκτέλεση:

Βάζουμε τα κομμάτια του κρέατος σε ένα τρυπητό και τα πασπαλίζουμε με χοντρό αλάτι και θρούμπι. Τοποθετούμε το κρέας στο ψυγείο 4-5 μέρες να το πιάσει το αλάτι - να ψηθεί. Μετά από 4-5 μέρες βγάζουμε το κρέας από το ψυγείο και το πλένουμε να φύγει το αλάτι. Σε μια φαρδιά κατσαρόλα βράζουμε το κρέας με το κρασί τα μπαχαρικά και τα πορτοκάλια. Προσέχουμε να μην παραβράσει και να βγάζουμε σε ένα ταψί να κρυώσει. Βάζουμε σε κατσαρόλα το λάδι να κάψει και τσιγαρίζουμε ελαφρώς. Ρίχνουμε τα μυρωδικά του και όταν κρυώσει το φυλάμε σε βάζο και το καλύπτουμε με ελαιόλαδο.

Από τόπο σε τόπο μπορεί να διαφέρει το όνομα (σύγκλινο, παστό, τσιγαρίδα), ο τρόπος παρασκευής και τα υλικά που χρησιμοποιούν για το χοιρινό όμως όλοι συμφωνούν για την ακαταμάχητη γεύση του.

Ενημέρωση σε 12 νομούς με 1.300.000 κατοίκους

IONIAN

ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Με το βλέμμα στο μέλλον και σεβασμό στον τηλεθεατή, ο Περιφερειακός Τηλεοπτικός Σταθμός Ionian Tv έχει από το πρώτο λεπτό της λειτουργίας θέσει ως προτεραιότητα την όσο το δυνατόν πληρέστερη και αντικειμενικότερη ενημέρωση του τηλεθεατή. Δημοσιογράφοι και τεχνικοί δίνουν το δικό τους αγώνα με συνέπεια, σοβαρότητα και επαγγελματισμό, αναδεικνύοντας τα υπαρκτά προβλήματα της κοινωνίας.

Αφοσιωμένο στην ενημέρωση σε 12 Νομούς, με πληθυσμό άνω των 1.300.000 κατοίκων, το Ionian φέρνει στο προσκήνιο τις τοπικές ιστορίες αποτελώντας την πιο αξιόπιστη πηγή ειδήσεων στις περιοχές αυτές.

Και στην ψυχαγωγία όμως, το δυναμικό του Ionian Tv επενδύει με προγράμματα που καλύπτουν διαφορετικές ηλικιακές ομάδες.

Ταξιδιωτικές εκπομπές, εκπομπές μαγειρικής, μουσικά προγράμματα, talk show, αθλητικά, ντοκιμαντέρ και μια σειρά προγραμμάτων, διαθέτουν στον τηλεθεατή πολλές και διαφορετικές επιλογές.

Αναμφισβήτητο το βάρος πέφτει στην ενημέρωση, με

προγραμματισμένα δελτία ειδήσεων, ενημερωτικές εκπομπές, αλλά και έκτακτη επικαιρότητα όποτε απαιτηθεί, για την αμεσότερη ενημέρωση των τηλεθεατών.

Το ενημερωτικό τμήμα δεν μένει μόνο εντός των τειχών, αλλά «ταξιδεύει» σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη, όπου η επικαιρότητα το απαιτεί, αποτελώντας έναν δίαυλο επικοινωνίας κι ένα «παράθυρο» στον κόσμο για τους τηλεθεατές.

Δεν είναι τυχαία η προτίμηση των τηλεθεατών στις Περιφερειακές Ζώνες εκπομπής του Σταθμού, προτίμηση που αποδεικνύεται από μετρήσεις τηλεθέασης στις οποίες το Ionian κατέχει σταθερά και με τάσεις αυξητικές, ηγετική θέση στην καρδιά τους.

Δυναμική εξέλιξη είναι και η παρουσία του Ionian Tv στη διαδικτυακή κοινότητα. Με πάνω από 100 χιλιάδες ενεργούς ακολούθους σε όλες τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, το Ionian πραγματοποιεί σταθερά βήματα προς το μέλλον, εξασφαλίζοντας ποιότητα και προσβασιμότητα σε κάθε γωνιά του κόσμου.

Η εξέλιξη όμως δεν σταματά. Η τεχνολογία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος στον τρόπο σκέψης και λειτουργίας του Ionian Tv. Η χρήση νέων τεχνολογιών φέρνει μια σειρά από σημαντικές καινοτομίες. Με συμμετοχή σε πλατφόρμες smart tv και smart phones, αλλά και την καινοτομία της Υβριδικής Ευρυζωνικής τηλεόρασης, έναν νέο τρόπο πρότυπο μετάδοσης περιεχομένου που επιτρέπει στην τηλεόραση την παράλληλη προβολή των προγραμμάτων που λαμβάνονται, αναβαθμίζει το προϊόν και παρέχει υψηλής ποιότητας και μεγάλης ποικιλίας πρόγραμμα στον τηλεθεατή. Είναι όμως και οι ευκαιρίες συνεργασίας που προσφέρονται από τον Όμιλο, σε έργα με αντίκτυπο και παραγωγές μεγάλης κλίμακας, με τεράστιο ενδιαφέρον.

Στα χρόνια της λειτουργίας του το Ionian Tv δεν παρεκκλίνει από τις αξίες και τις αρχές του, αρχές και αξίες που εκτιμώνται δεόντως από ηγετικά στελέχη όλων των χώρων, που φιλοξενούνται στις εκπομπές του. Κι αυτές οι αρχές και αξίες αποτελούν την καλύτερη παρακαταθήκη για το μέλλον του.

ΑΔΟΥΛΩΤΗ ΜΑΝΗ

Εκδοτικός οίκος - Βιβλιοπωλείο - Αναμνηστικά

Την θύμηση της Μάνης, της πέτρας και του αέρα της Μάνης,
την έπαιρνα πάντα μαζί μου, όπου πήγαινα. Σαν φυλαχτό.

[ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΤΕΡΗΣ - ΤΣΙΜΠΙΔΑΡΟΣ]

ΟΛΑ ΜΑΣ ΤΑ ΕΙΔΗ -ΒΙΒΛΙΑ & ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ- ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΣΑΣ,
ΠΑΝΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΜΕ ΤΑΧΥΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ, ΕΠΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ

Επικοινωνία: Γ.Π. Δημακόγιαννης, Τηλ.: 27330 53670 & 6978 991863

E-mail: adoulotimani1991@gmail.com και dimakpg@gmail.com

Σύντομα κοντά σας: www.adoulotimani.gr

Η μεγάλη
ψηφιακή
εφημερίδα
της Πελοποννήσου

eleftheria
online.gr

Για να
μαθαίνετε
αμέσως
τα γεγονότα

Μαζί και το
περιοδικό

ΠΕΡΙ
ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ
ΣΚΟΠΙΟ